Súd:	Okresný súd Zvolen
Spisová značka:	12C/21/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu:	6724201662
Dátum vydania rozhodnutia:	18. 10. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Jana Kovalčíková
ECLI:	ECLI:SK:OSZV:2024:6724201662.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Zvolen v spore vedenom pred sudkyňou JUDr. Janou Kovalčíkovou, v právnej veci žalobcu: A. B. A. C. C., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom D. B. XXX/XX, XXX XX D., štátna príslušnosť SR, zastúpený: Advokátska kancelária BUGRI s.r.o., so sídlom Námestie SNP 14/23, 960 01 Zvolen, IČO: 56 434 995, Slovenská republika, proti žalovanému: Slovenská republika – Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 23, 812 72 Bratislava – mestská časť Staré Mesto, IČO: 00 151 866, Slovenská republika, o zaplatenie 5.270,42 Eur s príslušenstvom, takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaný j e p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi istinu 5.270,42 Eur do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia.

II. Žalovaný j e p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie v rozsahu 100 percent z prisúdenej sumy, do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o určení výšky trov konania žalobcu pred súdom prvej inštancie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca podal na tunajšom súde dňa 09.4.2024 žalobu, ktorou sa domáhal voči žalovanému náhrady škody spôsobenej porušením práva Európskej únie z dôvodu nesprávnej, resp. neúplnej transpozície Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/88/ES zo dňa 4.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, konkrétne do zákona č. 315/2001 Z.z. o Hasičskom a záchrannom zbore, za ktorú zodpovedá žalovaný na princípe absolútnej objektívnej zodpovednosti. Žalobca uviedol, že je príslušníkom Hasičského a Záchranného zboru, pričom vykonáva štátnu službu v služobnej hodnosti nadporučík vo funkcii hasič – záchranár špecialista v družstve B na hasičskej stanici v obci Pliešovce.
„Služobný (pracovný) čas príslušníka HaZZ1 je rozvrhnutý nerovnomerne (§ 86 ZoHaZZ) a to tým spôsobom, že pracovná zmena sa skladá z výkonu služby, po ktorom nasleduje služobná pohotovosť na pracovisku (§ 92 ods. 1 ZoHaZZ – ďalej aj „určená služobná pohotovosť“).
Jedna pracovná (služobná) zmena hasiča sa teda skladá z:
1.) výkonu služby, a
2.) určenej služobnej pohotovosti.
Do konca roku 2021 boli pracovné zmeny rozvrhnuté na 17 hodín výkonu služby a 7 hodín určenej služobnej pohotovosti (t. j. v pomere 17/7), s účinnosťou od 01.01.2022 sú pracovné zmeny rozvrhnuté na 16 hodín výkonu služby a 8 hodín služobnej pohotovosti (t. j. v pomere 16/8). Celkovo v rámci jednej pracovnej zmeny strávim ako hasič na pracovisku sústavne minimálne 24 hodín.
Okrem určenej pohotovosti, ktorú odpracujem počas každej pracovnej zmeny, mi ako hasičovi môže byť nariadená aj služobná pohotovosť mimo rozvrhnutia služobného času v zmysle § 92 ods. 2 ZoHaZZ (ďalej aj „nariadená služobná pohotovosť“) a to napr. v prípade, ak je nevyhnutné zabezpečiť personálnu obsadenosť v mieste výkonu služby v dôsledku absencie niektorého z kolegov, pri rozsiahlych požiaroch,

živelných pohromách resp. iných udalostiach vyžadujúcich zvýšený počet hasičov, na zastupovanie kolegov, ktorí nemôžu nastúpiť do služby z dôvodu náhlych nepredvídateľných okolností a pod.
Obe služobné pohotovosti, teda tak určená služobná pohotovosť podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ, rovnako aj nariadená služobná pohotovosť podľa § 92 ods. 2 ZoHaZZ, sa nezapočítavajú do pracovného času a výkon týchto služobných pohotovostí nie je rozlíšený ani na výplatnej páske za príslušný kalendárny mesiac, kde je uvedený len súhrnný počet odpracovaných hodín služobnej pohotovosti.
Za vykonávanie určenej služobnej pohotovosti (§ 92 ods. 1 ZoHaZZ) je hasič odmeňovaný za každú hodinu pohotovosti peňažnou náhradou vo výške 15% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu (ak je služobná pohotovosť vykonávaná v bežný služobný deň), resp. peňažnou náhradou vo výške 30% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, ak je služobná pohotovosť vykonávaná v deň služobného pokoja (v deň štátneho sviatku) – viď § 122 ods. 1 ZoHaZZ. Podľa výšky náhrady poskytovanej za výkon pohotovosti, ktorá závisí od toho, či je pohotovosť vykonávaná v bežný služobný deň alebo v deň služobného pokoja, je určená služobná pohotovosť rozlišovaná resp. označovaná aj ako tzv. „15%-ná pohotovosť“ a „30%-ná pohotovosť“.
Samotný výkon služobnej pohotovosti je rozdelený na:
a) aktívnu časť služobnej pohotovosti – v prípade, ak je nahlásený výjazd (pri požiari, živelnej udalosti, havárii a pod.) sa služobná pohotovosť mení na prácu nadčas, a
b) neaktívnu časť služobnej pohotovosti.
Určené služobné pohotovosti sú vykonávané počas nočných hodín. Do konca roka 2021 (v čase rozvrhu pracovných zmien 17/7) boli služobné pohotovosti vykonávané v čase 22:30 – 05:30 hod., od začiatku roka 2022 (pri rozvrhu pracovných zmien 16/8) sú služobné pohotovosti vykonávané v čase 22:00 – 06:00 hod.
V prípade, ak je počas služobnej pohotovosti vyhlásený poplach a ako hasiči sme vyslaní na zásah, mení sa táto služobná pohotovosť na prácu nadčas. Keďže v mieste môjho výkonu služby na hasičskej stanici v Pliešovciach sa (tak, ako napokon na každej hasičskej stanici) striedajú 3 hasičské zmeny – družstvá „A“, „B“ a „C“, pracovný čas hasiča je rozvrhnutý tak, že každý tretí deň odslúži každá hasičská zmena minimálne 24 hodín a následne majú mať príslušníci v tejto zmene dva dni voľna. Ide teda o nerovnomerné rozvrhnutie služobného času, ktorého časť pripadá na tzv. určenú služobnú pohotovosť (§ 86 ods. 2 ZoHaZZ v spojení s § 92 ods. 1 ZoHaZZ).
Nakoľko sa striedajú tri hasičské zmeny – prvé družstvo „A“, druhé družstvo „B“ a tretie družstvo „C“, sú služobné zmeny hasičov (t. j. pracovný čas) rozvrhnuté v zásade tak, že každý tretí deň hasič odslúži minimálne 24 hodín v rámci zmeny a následne má mať dva dni voľna na odpočinok. Vzhľadom na takéto rozvrhnutie služobného času každá hasičská zmena mesačne odslúži aspoň 10 pracovných zmien, pričom v niektorých mesiacoch je to až 11 zmien. V niektorých týždňoch hasiči odslúžia 2 zmeny týždenne (48 hodín) a v niektorých týždňoch na hasiča vyjdú 3 zmeny týždenne (72 hodín) a to v závislosti od toho, na ktoré dni im pripadnú dni služobných zmien v týždni (v prípade, ak hasič má zmenu v pondelok, ďalšie zmeny mu pripadnú na štvrtok a nedeľu, čo sú 3 zmeny v týždni).
Pri takto stanovenom rozvrhnutí služobného času má teda hasič stráviť v službe minimálne 240 hodín (pri 10 zmenách za mesiac) až 264 hodín mesačne (pri 11 zmenách za mesiac). Do tohto rozsahu pritom nie sú zahrnuté hodiny nadčasov, keďže častokrát sa stane, že pred koncom služby (napr. o 05:00 hod. ráno) je vyhlásený poplach a je potrebné ísť vykonať výjazd k požiaru, ktorého hasenie trvá napr. 5 hodín – v takomto prípade teda hasič strávi v práci v rámci jednej zmeny 27 hodín nepretržite).
Vzhľadom na uvedené, služobný čas hasiča je rozdelený tak, že každý hasič v zmenovej službe má za rok (365 dní), pri naplánovanej 24 hodinovej službe na každý tretí deň, odpracovať 121,67 zmenových služieb (365 dní / 3 zmeny). Ročne je to teda priemerne 2920 odpracovaných hodín (121,67 zmenových služieb x 24 hodinová služba).
S poukazom na vyššie opísané rozvrhnutie služobného času, ktorého súčasťou je aj určená služobná pohotovosť vykonávaná v mieste výkonu služby (t. j. na hasičskej stanici), som v žalovanom období apríl 2021 – február 2024 vrátane, len v rámci samotnej určenej služobnej pohotovosti (§ 92 ods. 1 ZoHaZZ) priamo nadväzujúcej na výkon zmenovej služby (teda v tzv. 15%-nej a 30%-nej pohotovosti) odpracoval:
- v období od apríla 2021 do decembra 2021 vrátane: 434,23 hodín,
- v období od januára 2022 do decembra 2022 vrátane: 550,36 hodín,
- v období od januára 2023 do decembra 2023 vrátane: 680,82 hodín,
- v období od januára 2024 do februára 2024 vrátane: 102,52 hodín.

Za žalované obdobie od apríla 2021 do februára 2024 vrátane (t. j. od 01.04.2021 do 29.02.2024 - ďalej aj „žalované obdobie“), som odpracoval spolu 1767,93 hodín určenej služobnej pohotovosti.
Za žalované obdobie som pritom celkovo odpracoval spolu 1767,93 hodín služobnej pohotovosti, pričom žiadna z týchto odpracovaných hodín služobnej pohotovosti mi nebola započítaná do pracovného času.

Môj priemerný týždenný pracovný čas počas celého žalovaného obdobia od apríla 2021 do februára 2024 vrátane, dosiahol najmenej 49,90 hodín týždenne.
Dôkaz 2: Prehľadná tabuľka za žalované obdobie 04/2021 – 02/2024, z ktorej je zrejmý fond pracovného času ako aj celkový počet hodín odslúženej služobnej pohotovosti
Dôkaz 3: Výplatné pásky za žalované obdobie 04/2021 – 02/2024, pričom v každej páske je uvedený aj počet hodín služobnej pohotovosti na pracovisku a nadčasov za daný mesiac
Dôkaz 4: Mesačné výpisy Plánu služieb z dochádzkového systému SAP za žalované obdobie 04/2021 – 02/2024
Zdôrazňujem, že počas celého trvania služobnej pohotovosti, t. j. počas všetkých hodín, ktoré odslúžim v rámci služobnej pohotovosti, sa ako hasič musím zdržiavať na pracovisku, t. j. na hasičskej stanici, z tohto miesta sa nesmiem vzdialiť a musím byť vždy počas celej doby služobnej pohotovosti pripravený na vykonanie zásahu. Ak je vyhlásený výjazd, vykonáva sa do 1 minúty od nahlásenia, pričom v tomto čase (1 minúty) musí hasičské vozidlo vyraziť z hasičskej stanice na výjazd. Preto musím byť počas celej služobnej pohotovosti oblečený v služobnej rovnošate a musím byť fyzicky aj psychicky pripravený okamžite vykonať výjazd na miesto určenia. Teda aj napriek tomu, že časť služobnej pohotovosti tvorí aj tzv. „neaktívna časť", počas ktorej hasiči čakajú na vyhlásenie výjazdu, tak aj tento časový úsek som povinný tráviť na pracovisku, z ktorého sa nesmiem vzdialiť a po celý čas trvania služobnej pohotovosti musím byť okamžite pripravený poskytnúť zamestnávateľovi svoje služby – vykonať služobný zákrok.
Napriek uvedeným skutočnostiam sa však služobná pohotovosť (t. j. všetky hodiny „neaktívnej časti" služobnej pohotovosti) nezapočítava do pracovného času a teda tieto odpracované hodiny nie sú považované za pracovný (odpracovaný) čas! Zjednodušene povedané, napriek tomu, že v práci strávim v rámci každej jednej zmeny minimálne 24 hodín, tak v súčasnosti 8 hodín z tohto času (do konca roku 2021 to bolo 7 hodín), ktoré strávim na pracovisku vždy pripravený na výkon práce, nie je považovaných za pracovný čas!
Táto skutočnosť sa v praxi prejavuje tak, že napr. v mesiaci január 2023 sa v mojom fonde pracovného času uvádza počet hodín 192, avšak tento údaj nezohľadňuje ďalších 56 hodín odpracovanej služobnej pohotovosti. Z takto nereálne vykazovaného fondu pracovného času, ktorý reálne nezohľadňuje odslúženú služobnú pohotovosť sa potom javí, že môj priemerný týždenný pracovný čas neprekračuje 48 hodín, čo je však pravidelne v absolútnom rozpore so skutočnosťou. Keďže sa vo fonde pracovného času pracovná pohotovosť nezohľadňuje, tak ak vychádzame z deklarovaného počtu hodín vo fonde pracovného času, potom sa javí, že za mesiac január 2023 bol môj priemerný týždenný pracovný čas len 43,34 hodín (192 hodín za mesiac : 4,43 týždňa = priemer 43,34 hodín za týždeň), avšak v skutočnosti bol môj priemerný týždenný pracovný čas 48,30 hodín (celkovo spolu so započítaním odpracovaných pohotovostí spolu 248 hodín za mesiac : 4,43 týždňa = 55,98 hodín za týždeň), nie teda 43,34 hodín za týždeň, ako je to formálne vykazované vo fonde pracovného času a ako je to deklarované aj mojim služobným úradom - Hasičským a záchranným zborom.
Vzhľadom na údaje vyplývajúce z priložených listinných dôkazov (viď Dôkaz 2 a Dôkaz 3) a prepočty podrobne uvedené v odsekoch 37 – 40 tejto žaloby je zrejmé, že môj priemerný týždenný pracovný čas počas žalovaného obdobia pravidelne značne presahoval nielen 40 hodinový týždenný služobný čas príslušníka HaZZ tak, ako to ustanovuje § 85 ods. 2 ZoHaZZ (teda vnútroštátna právna úprava), ale aj maximálne prípustný priemerný týždenný pracovný čas v dĺžke 48 hodín tak, ako to ustanovuje článok 6 písm. b) Smernice (teda právo Európskej únie). K tejto skutočnosti pritom dochádza v priamom dôsledku skutočnosti, že žiadna z hodín odpracovanej služobnej pohotovosti mi nie je započítavaná do fondu pracovného času, keďže vnútroštátna právna úprava v ZoHaZZ služobnú pohotovosť hasičov nepovažuje za služobný (pracovný) čas, čo je v rozpore s článkom 2 ods. 1 Smernice a konštantnou judikatúrou Súdneho dvora. Priemerná dĺžka týždenného pracovného času, ktorú hasiči pri uvedenom rozvrhovaní ich pracovného času odpracujú, tak pravidelne zásadne prekračuje nielen dĺžku týždenného pracovného času stanovenú ZoHaZZ a kolektívnymi zmluvami, ale aj Smernicou stanovenú maximálnu hranicu priemerného týždenného pracovného času.

1.1. Smernica predstavuje normu komunitárneho práva, ktorú je Slovenská republika ako členský štát Európskej únie povinná dodržiavať. Vychádza sa zo zásady prednosti komunitárneho práva, t. j. že právne predpisy Európskej únie majú prednosť pred vnútroštátnymi predpismi členských štátov. Na základe princípu prednosti komunitárneho práva a jeho priameho účinku je založená zodpovednosť členského štátu v prípade jeho chybnej aplikácie, alebo opomenutia aplikácie, pričom osoby, ktoré sú takýmto konaním poškodené, sa môžu voči štátu domáhať náhrady spôsobenej škody. Zodpovednosť štátu je absolútna a objektívna, členský štát sa nemôže za žiadnych okolností zbaviť zodpovednosti, ani sa z nej exkulpovať. Povinnosť súdov Slovenskej republiky dodržiavať komunitárne právo je

explicitne zakotvená v Ústave Slovenskej republiky článok 144 ods. 1 a článok 7 ods. 2, ods.5. Takéto posudzovanie vyplýva aj z konštantnej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie (rozsudok C-106/77 zo dňa 9. 3. 1978, rozsudok C-429/09 zo dňa 25. 11. 2010). Žalobca tvrdil, že ním spomínaná smernica nebola správne (resp. vôbec v časti) transponovaná do právneho poriadku SR, konkrétne do ustanovení zákona č. 315/2001 Z. z., čím sú ustanovenia tohto zákona v rozpore s článkom 6 písm. b Smernice. Aktuálne znenie zákona o HaZZ umožňuje služobnému úradu rozvrhnúť služobný čas príslušníka HaZZ tak, že tento pravidelne de facto sústavne prekračuje smernicou stanovený maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas. Základný problém je v obsahu pojmu pracovný čas tak, ako ho stanovuje smernica a judikatúra súdneho dvora, oproti úprave v zákone o HaZZ. V článku 2 Smernice je vymedzený pojem pracovného času ako akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a / alebo praxou. Čas odpočinku je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom. Súdny dvor vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že čas pracovnej (služobnej) pohotovosti treba v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času. Rozhodujúcim faktorom pre záver naplnenia pojmu „pracovný čas“ je skutočnosť, že pracovník je povinný byť prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a musí mu byť k dispozícii v prípade potreby (rozsudok súdneho dvora C-397/1, C-14/04). Rovnaké závery boli prijaté v rozhodnutiach súdneho dvora týkajúce sa priamo práce hasičov (C-518/15). V ustanoveniach § 85 ods. l, 2 zákona o HaZZ je vymedzený služobný čas ako časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu. Služobný čas príslušníka je 40 hod týždenne. V ďalších ustanoveniach § 86 až § 94 zákona o HaZZ vymedzuje pojmy nerovnomerné rozvrhnutie služobného času, prestávky v štátnej službe, nepretržitý odpočinok medzi služobnými dňami, dĺžka nepretržitého odpočinku v týždni, dni služobného pokoja, štátna služba nadčas, služobná pohotovosť a dovolenka. Zo žiadneho ustanovenia zákona však nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času a v skutočnosti sa tak čas služobnej pohotovosti nezapočítava do pracovného času príslušníka HaZZ. Tu je zjavný rozdiel medzi zákonom o HaZZ a všeobecným pracovnoprávnym predpisom, a to Zákonníkom práce, ktorý v § 96 ods. 2 výslovne ustanovuje, že čas, počas ktorého sa zamestnanec zdržiava na pracovisku a je pripravený na výkon práce, ale prácu nevykonáva, je neaktívna časť pracovnej pohotovosti, ktorá sa považuje za pracovný čas. Táto právna úprava Zákonníka práce však nie je aplikovateľná na služobný pomer príslušníka HaZZ. Keďže zákon o HaZZ nepovažuje služobnú pohotovosť hasičov za súčasť ich služobného času, v tejto skutočnosti spočíva rozpor zákona o HaZZ s komunitárnym právom ust. čl.2 ods. 1 Smernice, ako aj judikatúrou súdneho dvora. Smernica pritom neumožňuje, aby členské štáty prijali inú definíciu pojmu „pracovný čas“, než ako je definícia tohto pojmu obsiahnutá v Smernici. Článok 6 písm. b) Smernice predstavuje pravidlo sociálneho práva Európskej únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48-hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa tak nadčasy ako aj pracovnú (služobnú) pohotovosť a od ktorej sa nemožno v žiadnom prípade odchýliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, hoci by k tomu došlo so súhlasom dotknutého pracovníka. Súdny dvor pritom už opakovane rozhodol, že členské štáty nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6 písm. b) Smernice tak, že uplatnenie tohto nároku pracovníkov na to, aby priemerný týždenný pracovný čas nepresahoval túto maximálnu hranicu, budú viazať na nejakú podmienku alebo ho určitým spôsobom obmedzia. Vzhľadom však na účelové oddelenie služobnej pohotovosti od služobného (pracovného) času, kedy služobná pohotovosť nie je započítavaná do fondu pracovného času, sa potom formálne z hľadiska vykazovania fondu pracovného času javí, že služobný čas neprekračuje 48 hodín týždenne. Služobná pohotovosť, ktorá je žalobcovi nariaďovaná a ktorú odpracuje v zmysle vnútroštátnej právnej úpravy, nie je považovaná za súčasť jeho služobného času. Inak povedané, ak by zákon o HaZZ pojem služobný čas v súlade s judikatúrou súdneho dvora zahŕňal aj služobnú pohotovosť, bez akýchkoľvek pochybností z formálneho hľadiska by služobný čas hasičov prekračoval 48 hodín týždenne. Je teda možné jednoznačne a bez pochybností uzavrieť, že vnútroštátna právna úprava v zákone č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore je v rozpore s článkom 2 ods. 1 a článkom 6 písm. b) Smernice. Zo skutkového stavu opísaného v žalobe a z priložených listinných dôkazov je zároveň preukázané, že žalobcov priemerný týždenný pracovný čas za žalované obdobie apríl 2021 – február 2024 vrátane, predstavuje 48,30 hodín týždenne, čo je nepochybne viac, než ktorý čas ako maximálny týždenný pracovný čas povoľuje článok 6 písm. b) Smernice. Je teda zjavné, že žalobcove právo vyplývajúce z ustanovenia článku 6 písm. b) Smernice bolo a naďalej je pravidelne porušované.

1.2. Pokiaľ ide o aktívnu vecnú legitimáciu v tomto spore, z rozsudku Súdneho dvora C-429/09 zo dňa 25.11.2010 vo veci Günter Fuß jednoznačne vyplýva, že článok 6 písm. b) Smernice má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Je nepochybné, že ako jednotlivec sa touto žalobou môže voči žalovanému štátu domáhať náhrady škody vzniknutej mu porušením únioného práva, a teda jeho aktívna vecná legitimácia v tomto konaní je jednoznačne daná. Pokiaľ ide o pasívnu vecnú legitimáciu žalovaného, tu je potrebné vziať na zreteľ ustálenú judikatúru Súdneho dvora, podľa ktorej zásada zodpovednosti štátu za škody spôsobené jednotlivcom porušením práva Únie, ktoré sú mu pripísateľné, je súčasťou systému zmlúv, na ktorých je Únia založená. Táto povinnosť platí v prípade každého porušenia práva Únie členským štátom, a to bez ohľadu na verejný orgán, ktorý sa tohto porušenia dopustil, a bez ohľadu na to, aký verejný orgán má podľa práva dotknutého členského štátu v zásade povinnosť túto škodu nahradiť. Podľa judikatúry Súdneho dvora môže náhradu takejto škody spôsobenej jednotlivcovi zabezpečiť nielen verejnoprávny subjekt, ale aj samotný štát, pričom právo Únie nijako nebráni tomu, aby mohla zodpovednosť verejnoprávneho subjektu za škodu spôsobenú jednotlivcovi vzniknúť popri zodpovednosti, ktorú má samotný členský štát. Pasívne vecne legitimovaným subjektom v takomto konaní je teda štát – Slovenská republika. V mene žalovaného Slovenskej republiky koná Ministerstvo vnútra SR ako orgán, do pôsobnosti ktorého spadá Hasičský a záchranný zbor, ministerstvo bolo tiež garantom právnej úpravy, zákon č. 315/2001 Z. z.

1.3. Súdny dvor vo svojej judikatúre konštantne uvádza, že poškodený jednotlivec má právo na náhradu škody porušením únioného práva zo strany štátu v prípade, ak sú splnené 3 podmienky: a/ cieľom porušenej právnej normy únie je priznať jednotlivcom práva a porušenie je dostatočne závažné, b/ existencia škody, c/ priama príčinná súvislosť medzi týmto porušením a škodou. Ak sú splnené všetky 3 uvedené podmienky, je štát povinný napraviť následky spôsobenej škody podľa vnútroštátneho práva upravujúceho zodpovednosť za spôsobenú škodu. K splneniu prvej podmienky žalobca uviedol, že článok 6 písm. b Smernice stanovuje minimálnu požiadavku na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci tým, že stanovuje povinnosť členským štátom ustanoviť maximálnu 48-hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, ktorá zahŕňa aj nadčasy. S poukazom na § 2 ods. 1 Smernice sa od tejto povinnosti nemožno odchýliť, ak ide o také činnosti, akou je činnosť hasičov, a to ani vtedy, ak by k prekročeniu 48 hodinovej hranice došlo so súhlasom dotknutého pracovníka. Je tak zjavné a nepochybné, že cieľom smernice je priznať právo jednotlivcovi – pracovníkovi. Z judikatúry súdneho dvora vyplýva, že vždy a v každom jednotlivom prípade sa porušenie práva únie považuje za dostatočne závažné, ak je v zjavnom rozpore s judikatúrou súdneho dvora v danej oblasti. Žalobca poukázal na ním citované rozhodnutia súdneho dvora, s ktorými je aktuálna právna úprava zákona o HaZZ v zjavnom rozpore. Dospel jednoznačne k záveru, že je splnená aj podmienka dostatočnej závažnosti porušovania právnej normy únie. K existencii škody žalobca uviedol, že Smernica samotná neobsahuje ustanovenia týkajúce sa procesu náhrady škody vzniknutej porušením jej ustanovení, rovnako neobsahuje ani kritériá zakotvujúce spôsob určenia výšky nároku na náhradu škody. Podmienky náhrady škody stanovené vo vnútroštátnej právnej úprave nesmú byť menej výhodné ako podmienky týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy (zásada ekvivalencie) a nemôžu byť upravené tak, aby viedli k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady (zásada efektivity). Náhrada škody musí spĺňať aj požiadavku primeranosti (rozsudok súdneho dvora vo veci Brasserie du pecheur a Factortame). Náš právny poriadok neobsahuje žiadne konkrétne ustanovenia pre posúdenie a určenie výšky náhrady škody, ktorá vznikla porušením práva únie. Subsidiárne sa tak má použiť vnútroštátne právo pri zachovaní princípu ekvivalencie a efektivity. Žalobca tak pri posudzovaní nároku na náhradu škody poukazuje na analogické použitie ustanovení slovenského právneho poriadku obsahom a účelom najbližšie, t. j. § 11 až 13 Občianskeho zákonníka. Žalobca uviedol, že vzhľadom na skutkový stav opísaný v žaloby je zrejmé, že dlhoročne a fakticky sústavne dochádza k porušovaniu osobnostných práv žalobcu na ochranu zdravia, telesnej a psychickej integrity spočívajúce v porušení práva na primeranú dobu odpočinku, ako aj k porušeniu práva na súkromie a rodinný život a to všetko v príčinnej súvislosti s tým, že v dôsledku nezapočítania odpracovaných hodín služobnej pohotovosti do pracovného času pravidelne odpracoval viac, než pripúšťa článok 6 písm. b) Smernice. Jeho osobnostné práva sú pritom v dôsledku uvedeného porušované sústavne a dlhoročne, nielen teda počas žalovaného obdobia. Práca hasiča je pritom veľmi zodpovednou prácou, ktorú vníma ako poslanie. Pri svojej práci neraz nasadzuje svoj vlastný život, preto o to viac nevyhnutne a dôvodne potrebuje dostatočný odpočinok po práci na regeneráciu fyzických a psychických síl, čoho sa mu však v dôsledku sústavného porušovania práva na primeranú dobu odpočinku nedostáva. Prichádza o čas, ktorý by inak chcel venovať najmä svojej rodine či iným aktivitám nesúvisiacim s pracovným zaradením. Poukázal na to, že bežne odpracuje približne 5 až 8 hodín nad rámec maximálneho 48-hodinového týždenného pracovného času, mnohokrát však aj

oveľa dlhšie. Nie sú žiadnou výnimkou ani týždne, kedy plnením pracovných povinností strávi 80 – 100 hodín za týždeň, kde takáto situácia nastáva vtedy, ak na daný týždeň mu vyjdú 3 zmeny a k tomu naviac ešte nejaké pravidelné školenie resp. opakované preškoľovanie, kurz čí výcvik. Niektoré výcviky pritom trvajú aj týždeň a to mimo domova (napr. vo výcvikovom centre HaZZ na Lešti), a v takéto obdobia je so svojou rodinou absolútne minimálne. Povinné výcviky, kurzy a školenia (ktoré sa cyklicky opakujú) sú pritom spravidla vykonávané mimo služobného času, teda práve v čase 2 dní medzi zmenami, ktoré by mali predstavovať voľno po práci. Ako hasič slúžiaci v minimálne 24 hodinovej zmene pracuje v režime „od rána do rána“ a má teda v porovnaní s bežnými ľuďmi úplne prevrátený spánkový režim a narušený nočný spánok. Deň, kedy sa ráno vracia zo služby a ktorý má byť jedným z 2 voľných dní medzi služobnými zmenami, častokrát venuje len nevyhnutnej regenerácii značného vyčerpania a nevyspatosti tak, aby nasledujúci deň bol schopný znova plnohodnotne fungovať v bežnom živote. A práve medzi zmenami musí častokrát absolvovať aj rôzne povinné školenia, prípadne je povolaný do tzv. nariadenej služobnej pohotovosti a teda častokrát ani tie 2 dni voľna medzi pracovnými zmenami reálne nemá. Tým, že služobný čas zásahových hasičov je nastavený a porovnávaný s tzv. dennými príslušníkmi HaZZ (ktorí nevykonávajú zásahovú činnosť), ktorých pracovný čas je rovnomerne rozvrhnutý na 40 hodín týždenne a 5 pracovných dní. Napriek tomu, že je hasič v práci reálne podstatne dlhšie, ak napr. hasič odpracuje v mesiaci „len“ 9 zmien (a na pracovisku tak strávi minimálne 9 x 24, teda 216 hodín), vykázaných mu je len 9 x 16 = 144, čo znamená chýbajúcich 16 hodín do 160 hodinového fondu pracovného času, takže mu formálne chýbajú „neodpracované“ hodiny na splnenie fondu pracovného času. Tieto „chýbajúce“ hodiny následne musí hasič buď prísť dopracovať, alebo sa tieto „neodpracované“ hodiny vykompenzujú náhradným voľnom, ktoré hasič dostane za tie hodiny, ktoré strávi na kurzoch, výcvikoch či školeniach, na ktorých sa zúčastňuje spravidla v čase jeho medzizmenového voľna. V takomto prípade teda v skutočnosti žiadne reálne „náhradné voľno“ nečerpá. Okrem toho, aj vo všeobecnosti môže len zriedkavo čerpať náhradné voľno vtedy, kedy sám chce, keďže sa musí prispôsobovať fungovaniu hasičských zmien, ktoré fungujú na tzv. minimálnych stavoch (7 príslušníkov je plný stav zmeny, avšak podľa pokynov sa slúži na minimálnom stave zmeny v počet 5 príslušníkov, teda 2-ja príslušníci musia čerpať buď náhradné voľno alebo dovolenku). To potom znamená, že náhradné voľno čerpá nie vtedy, kedy sám chce, ale spravidla podľa toho, aby na zmene v daný deň pracovali len 5 príslušníci a zvyšní členovia zmeny musia zostať doma. Takéto fungovanie a prioritné čerpanie „náhradného voľna“ má potom zároveň vplyv aj na možnosť čerpania dovoleniek, ktoré reálne nestíha vyčerpať a pravidelne ich prenáša do ďalších rokov, ev. je nútený ich častokrát čerpať vtedy, kedy ich reálne nepotrebuje. Skutočnosť, že v práci dlhoročne trávi neprimerane dlhý čas, má značne nepriaznivý vplyv na kvalitu jeho súkromného života a nevyhnutne sa dotýka nielen jeho samotného, ale aj jeho najbližších. Prichádzam totiž o ten čas, ktorý by inak (pri dodržiavaní rozsahu pracovného času či už podľa ZoHaZZ, alebo „aspoň“ podľa Smernice) bol jeho voľným časom a ktorý by tak mohol venovať svojej rodine a najbližším, priateľom, voľnočasovým aktivitám či akokoľvek inak podľa vlastného rozhodnutia, je tak porušované jeho základné právo na ochranu súkromia a rodinného života. Tento čas mu už nikto nevráti a žalovaná náhrada škody v podobe nemajetkovej ujmy v peniazoch predstavuje len čiastočnú náhradu utrpenej ujmy. Nie je možné odo neho (ale ani od jeho kolegov) spravodlivo požadovať, aby tento stav ďalej znášali bez akéhokoľvek odškodnenia o to viac, že žalovaný o tomto protiprávnom stave už aspoň 10 rokov objektívne vie, a to z niekoľkých stoviek súdnych rozhodnutí v takýchto sporoch. Napriek tomu žalovaný doposiaľ nič nespravil pre to, aby tento protiprávny stav odstránil, práve naopak, zjavne ho naďalej vedome udržiava. Žalobca poukázal aj na právny názor Najvyššieho súdu ČR, ktorý v rozsudku sp. zn. 30Cdo/2865/2015 zo dňa 20.01.2016, že v prípade dokazovania nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch je na priznanie nároku podstatné posúdenie, či by takú ujmu, o ktorú v tomto prípade ide, ako zásadnú ujmu pociťovala aj iná osoba v obdobnom postavení. Ujmu, ktorú prekračovaním maximálnej hranice pracovného času trpí žalobca, by ako zásadne negatívnu ujmu na svojich osobnostných právach pociťoval absolútne každý, kto by sa nachádzal v takejto pozícii. Dostatok voľného času nielen na fyzický odpočinok, ale aj na možnosť trávenia času so svojimi najbližšími, či iné aktivity má totiž nepochybne zásadný vplyv na to, ako kvalitne jednotlivec prežíva svoj každodenný život, špecificky, ak vykonáva tak náročnú prácu, akou práca zásahového hasiča nepochybne je. V danom prípade porušovaním článku 6 písm. b) Smernice je porušované aj základné právo na ochranu zdravia, ktoré je ako jedno z najvýznamnejších osobnostných práv zakotvených v Ústave (čl.40 ÚSR). Zároveň však porušovaním Smernice dochádza aj k porušovania základného práva na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky, ktoré rovnako zakotvuje Ústava (čl. 36 ÚSR). Vzhľadom na uvedené skutočnosti, vychádzajúc z povahy škody, ktorá má v tomto prípade nemajetkovú povahu (strata času odpočinku a s tým súvisiace porušenia práva na ochranu zdravia, súkromia a rodinného života), je v slovenskom právnom poriadku nutné analogicky použiť pravidlá týkajúce sa náhrady nemajetkovej ujmy fyzickej

osoby podľa ustanovení § 11 – 13 Občianskeho zákonníka, keďže tieto ustanovenia upravujú vzťahy obsahom aj účelom najbližšie k náhrade škody porušením únioného práva ako je to v tomto prípade. S poukazom na uvedené skutočnosti je splnená aj druhá podmienka nároku na náhradu škody, ktorou je vznik škody resp. ujmy, pričom táto má v podmienkach slovenského právneho poriadku pri použití analógie povahu nemajetkovej ujmy, k náhrade ktorej dochádza v peniazoch. Napokon pokiaľ ide o tretiu podmienku, ktorou je existencia príčinnej súvislosti medzi porušením článku 6 písm. b) Smernice a škodou vo forme nemajetkovej ujmy, aj túto považuje za naplnenú. Ak by totiž žalovaný správne prebral ustanovenia článku 2 ods. 1 a článku 6 písm. b) Smernice do zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, resp. ak by boli tieto ustanovenia z materiálnej stránky v praxi dodržiavané, nedochádzalo by k porušovaniu práva na maximálny 48 - hodinový týždenný pracovný čas a teda nedošlo by ani k strate času odpočinku, na ktorý by žalobca mal nárok, ak by bol maximálny týždenný pracovný čas upravený týmto ustanovením Smernice dodržaný. Nemožno pritom opomenúť ani nedodržiavanie a ešte zásadnejšie je prekračovanie vnútroštátnej právnej úpravy pracovného času hasičov, kedy § 85 ods. 2 ZoHaZZ stanovuje 40 – hodinový pracovný čas hasičov a podľa Kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa pre príslušníkov HaZZ na rok 2021 mal byť služobný čas príslušníka 38 hodín týždenne a následne v rokoch 2022, 2023 a 2024 služobný čas 37,5 hodín týždenne.

1.4. Pri vyčíslení výšky škody žalobca vychádzal z ustanovení peňažných náhrad za služobnú pohotovosť § 122 ods. 1, 2 zákona o HaZZ. Za odpracované hodiny tzv. určenej služobnej pohotovosti je mu uhrádzaná peňažná náhrada (nie teda „mzda“ resp. „služobný plat“, čo taktiež nepriamo potvrdzuje, že služobná pohotovosť nie je považovaná za pracovný čas) vo výške 15% zo sumy, ktorou je príslušná časť služobného platu (t. j. 15% z hodinovej mzdy). Práve hodiny tzv. určenej služobnej pohotovosti sú tým časom, ktorý odpracuje v rámci každej 24 hodinovej služby v súčasnosti v čase od 22:00 do 06:00 hod. (resp. do konca roka 2021 to bolo v čase od 22:30 do 05:30 hod.) a tieto hodiny mu nie sú započítavané do služobného času. Od určenej služobnej pohotovosti sa nariadená služobná pohotovosť odlišuje tým, že príslušník HaZZ je na výkon služby privolaný mimo rozpisu svojich pravidelných služobných zmien a to spravidla z domu. Základný rozdiel je v tom, že zatiaľ čo určenú služobnú pohotovosť hasič vykonáva v rámci každej jednej pracovnej zmeny a nachádza sa v práci na hasičskej stanici, na výkon nariadenej pohotovosti je privolaný do služby mimo svojho bežného služobného času a to spravidla v čase, keď sa nachádza v domácom prostredí príp. inde (avšak mimo miesta výkonu služby). Za výkon takejto nariadenej pohotovosti sa poskytuje vyššia peňažná náhrada, než za výkon určenej služobnej pohotovosti. Tento postup vyčíslenia z hľadiska analógie iuris žalobca považoval za najbližšie prejednávanej veci, výšku nemajetkovej ujmy je potrebné určiť spôsobom, ktorý najviac a najlepšie zohľadňuje okolnosti, za ktorých táto ujma vznikla. Hodiny služobnej pohotovosti, ktoré mu neboli započítané do služobného času, je možné analogicky posúdiť ako odpracované mimo rozvrhnutia služobného času (čo je práve rozdiel medzi určenou služobnou pohotovosťou podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ a nariadenou služobnou pohotovosťou podľa § 92 ods. 2 ZoHaZZ), keďže služobný čas by mal byť rozvrhnutý tak, aby k porušovaniu jeho práv nedochádzalo. Primeranú náhradu škody v tomto prípade predstavuje rozdiel medzi peňažnou náhradou uvedenou v § 122 ods. 1 ZoHaZZ a peňažnou náhradou uvedenou v § 122 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ, a to za každú jednu odpracovanú hodinu služobnej pohotovosti počas žalovaného obdobia. Výšku nemajetkovej ujmy tak žalobca určil ako súčin počtu odpracovaných hodín služobnej pohotovosti za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku a sumy zodpovedajúcej 35 % peňažnej náhrady z prináležiacej hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roka (50 % - 15 %) a v prípade odpracovania služobnej pohotovosti v čase pracovného pokoja, ako súčin odpracovaných hodín v čase pracovného pokoja a sumy zodpovedajúcej 20 % peňažnej náhrady z prináležiacej hodinovej sadzby za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku (50 % - 30 %). Primeraná náhrada škody tak predstavuje rozdiel medzi výškou náhrady pri nariadenej služobnej pohotovosti a výškou náhrady za určenú služobnú pohotovosť. Takýto spôsob výpočtu škody spĺňa odškodňovaciu úlohu, je v súlade s judikatúrou súdneho dvora a zároveň spĺňa aj požiadavku primeranosti, pričom nie je sumou neprimerane vysokou. V súvislosti s posudzovaním primeranosti tohto nároku poukázal na už v súčasnosti ustálenú rozhodovaciu prax súdov o takej žalobe, akou je aj táto žaloba. Tu žalovaný nárok je stanovený identickým spôsobom výpočtu, aký uplatnil za predchádzajúce žalované obdobie a s ktorého legitímnosťou a primeranosťou sa stotožnil tak prvoinštančný, ako aj následne odvolací súd. Poznajúc argumentáciu žalovaného z predchádzajúceho sporu aj tu žalobca zdôraznil, že žalobou si neuplatňuje mzdový nárok, ale domáha sa náhrady škody porušením únioného práva a spôsob výpočtu výšky škody použil výlučne z dôvodu neexistencie právnej úpravy, ktorá by presne stanovovala spôsob výpočtu náhrady škody v takýchto prípadoch. Žalobca ďalej poukázal na to, že jednotlivé dielčie nároky vznikali postupne, osobitne za každý mesiac, v ktorom boli jeho práva

porušované, ku dňu splatnosti každej mesačnej mzdy. Rozhodujúcim momentom vzniku jeho ujmy je tak výplatný termín. U príslušníkov HaZZ je mzda splatná vždy k 10-dňu nasledujúceho mesiaca. Splatnosť mzdy za mesiac apríl 2021 nastala dňa 10.05.2021, splatnosť mzdy za mesiac máj 2021 nastala dňa 10.06.2021 atď. Vzhľadom k všeobecnej 3-ročnej premlčacej dobe vyplývajúcej z ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka si preto touto žalobou uplatňuje nárok spätne za obdobie 3 rokov pred podaním tejto žaloby, a to počínajúc splatnosťou mzdy za mesiac apríl 2021 (ktorá nastala 10.05.2021) až po február 2024 vrátane. Týmto postupom žalobca následne matematicky vyčíslil celkovú náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy za žalované obdobie mesiac apríl 2021 až február 2024 vrátane (t. j. od 01.04.2021 do 29.02.2024), teda pri odpracovaných hodinách určenej služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ v rozsahu 1767,93 hodín predstavuje súhrnne sumu vo výške 5.270,42 Eur, ktorej zaplatenia sa voči žalovanému domáha.

2. Žalovaný sa písomne vyjadril k predmetnej žalobe a vo svojom písomnom vyjadrení zo dňa 13.06.2024, okrem iného uviedol, že nesúhlasí s podanou žalobou a žiadal ju v celom rozsahu zamietnuť. Smernica 2003/88/ES upravujúca minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času bola transponovaná do slovenského právneho poriadku okrem iného zákonom č. 315/2001 Z. z., čo je uvedené aj v transpozičnej prílohe č. 4 zákona pod bodom 5. Žalobca konštatuje, že malo dôjsť k nesprávnej transpozícii Smernice 2003/88/ES do zákona č. 315/2001 Z. z., podľa ktorého sa podľa žalobcu doba služobnej pohotovosti nezapočítava do týždenného pracovného času hasičov. Podľa žalovaného však takéto tvrdenia žalobcu nie sú opodstatnené. V zmysle článku 2 ods. 1 Smernice 2003/88/ES je pracovným (služobným) časom akýkoľvek čas, počas ktorého zamestnanec pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade so vnútroštátnymi právnymi predpismi. Zmysel článku 2 ods. 1 Smernice 2003/88/ES je transponovaný v štvrtej hlave zákona č. 315/2001 Z. z. v ustanoveniach § 85 a nasl. upravujúcich služobný čas hasičov, služobnú pohotovosť, štátnu službu nadčas a dovolenku. Predmetné ustanovenia definujú služobný čas príslušníka Hasičského a záchranného zboru ako časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu, pričom umožňujú rozvrhnúť služobný čas aj nerovnomerne a súčasne jasne definujú pojem služobný deň, za ktorý sa považuje vykonávanie štátnej služby podľa rozvrhu služobného času. Z uvedených ustanovení zákona č. 315/2001 Z. z. jasne vyplýva, že okrem štátnej služby vykonávanej v riadnom služobnom čase sa za výkon štátnej služby považuje aj služobná pohotovosť v štátnej službe vykonávaná v mieste výkonu štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby v rámci riadneho rozvrhnutia služobného času podľa § 91 zákona č. 315/2001 Z. z. a štátna služba nadčas podľa § 92 zákona č. 315/2001 Z. z. Je tak nesporné, že ide o výkon štátnej služby v rámci služobného času. Tvrdenie žalovaného o služobnom čase podporujú aj Kolektívne zmluva vyššieho stupňa pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru 2021, 2022, 2023, 2024 (spolu len ako „Kolektívne zmluvy“), ktoré vo väzbe na citované ustanovenia zákona rozvrhujú služobný čas na vykonávanie štátnej služby a služobnú pohotovosť. Žalovaný má za to, že vyššie uvedené ustanovenia § 85, § 91, § 92 zákona č. 315/2001 Z. z., ako aj ustanovenia Kolektívnych zmlúv plne transponujú článok 2 ods. 1 Smernice 2003/88/ES. Kritériá pre limity pracovného času ustanovuje článok 6 Smernice 2003/88/ES s názvom „Maximálny týždenný pracovný čas.“ Podľa Smernice 2003/88/ES priemerný pracovný čas pre každé obdobie 7 dní nesmie prekročiť 48 hodín vrátane nadčasov, pričom týždenný pracovný čas pre každého zamestnanca musí byť ustanovený zákonom, správnym opatrením alebo kolektívnou zmluvou. Smernica 2003/88/ES tiež umožňuje ustanoviť odlišne referenčné obdobie iné ako 7 dní, čo prichádza do úvahy najmä pri nerovnomerne rozvrhnutom pracovnom čase. Článok 16 Smernice 2003/88/ES stanovuje na účely uplatnenia maximálneho týždenného pracovného času referenčné obdobie na 4 mesiace. Článok 17 ods. 3 Smernice 2003/88/ES poskytuje protipožiarnym službám možnosť uplatnenia výnimky a určiť dlhšie referenčné obdobie prípadne na 6 mesiacov, alebo ak je to uvedené v Kolektívnych zmluvách, tak na celých 12 mesiacov. Podmienkou uplatnenia takéhoto iného referenčného obdobia navyše je, že príslušným pracovníkom sa poskytne rovnocenný náhradný čas odpočinku alebo (vo výnimočných prípadoch), kde z objektívnych dôvodov nie je možné poskytnúť taký čas odpočinku, sa príslušným pracovníkom poskytne primeraná ochrana. Žalovaný dal do pozornosti súdu rozsudky Súdneho dvora vo veciach C-107/19 (bod 42), C-344/19 (bod 58) a C-437/05 (bod 35), v zmysle ktorých sa na spôsob odmeňovania pracovníkov za čas pracovnej pohotovosti nevzťahuje Smernica 2003/88/ES, ale relevantné ustanovenia vnútroštátneho práva. Čo sa týka referenčného obdobia, tak nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas je rozvrhnutý na obdobie 6 mesiacov podľa § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. V zmysle Kolektívnej zmluvy 2021, 2022 hasiči vykonávajúci štátnu službu s nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom majú výkon štátnej služby v rámci 12 hodinového riadneho služobného času alebo

služobný čas rozvrhnutý na 17 hodín / 16 hodín vykonávania štátnej služby a časť služobnej pohotovosti, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby v mieste vykonávania štátnej služby v trvaní 7 / 8 hodín v jednej 24 hodinovej zmene (v zmysle čl. 3 ods. 3 Kolektívnej zmluvy 2021, čl. 3 ods. 3 Kolektívnej zmluvy 2022, čl. 3 ods. 3 Kolektívnej zmluvy 2023 a Kolektívnej zmluvy 2024). Napriek tomu, že vnútroštátne právo neupravuje explicitne maximálny priemerný týždenný služobný čas uvedený konkrétnym počtom hodín, tak ako je tomu v Smernici 2003/88/ES, zákon č. 315/2001 Z. z. a Kolektívne zmluvy dostatočne ustanovujú počty hodín služobného času hasičov, počas ktorého hasiči vykonávajú štátnu službu, ako aj rozsah hodín služby nadčas za príslušný rok. Z uvedeného vyplýva, že dotknuté právne predpisy sú transponované v článku 6 Smernice 2003/88/ES správne. Žalobcovi sa tak nepodarilo preukázať, že by štát neprebral smernicu do zákona správne.

2.1. Žalobca si uplatnil náhradu škody, resp. náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 11 – 13 Občianskeho zákonníka, avšak s poukazom na § 124 ods. 1 CSP z obsahu žaloby vyplýva vôľa žalobcu uplatniť si mzdové nároky. Žalobca sa v článku II. žaloby zameral na opis služobnej pohotovosti, kedy ju jasne rozdelil na určenú služobnú pohotovosť a nariadenú služobnú pohotovosť a zvýrazneným písomnom poukázal na rozdielnu odmenu medzi nimi. Následne sa zameral na spočítanie svojej služobnej pohotovosti v rámci žalovaného obdobia, pričom absolútne ignoruje fakt, či teda došlo k porušeniu smernice alebo nie. Z uvedeného možno odvodiť záver, že práve výkon služobnej pohotovosti a skutočnosť, že je označovaná ako tzv. „15%-ná pohotovosť“ a „30%-ná pohotovosť“, sú dôvody jeho vzniku škody a nie skutočnosť, že by pracoval nad smernicou stanovený maximálny týždenný pracovný čas. V časti „E. Spôsob výpočtu výšky náhrady škody“ žaloby žalobca vypočítal svoju údajnú nemajetkovú ujmu ako výpočet rozdielu medzi odmenou za určenú služobnú pohotovosť (15 %, resp. 30 %) a odmenou za nariadenú služobnú pohotovosť vo výške 50 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu. Žalobca vôbec nerozlišuje, či ide o služobnú pohotovosť odpracovanú nad rámec smernice 2003/88/ES alebo nie. Z uvedeného postupu je celkom zjavne zrejmé, že žalobcovi pri výpočte údajnej škody nezáleží na tom, či výkon služobnej pohotovosti zasiahol do jeho práva podľa čl. 6 smernice 2003/88/ES alebo nie a žiada doplatenie rozdielu za všetku určenú služobnú pohotovosť. Zatiaľ čo počas určenej služobnej pohotovosti mu škoda vznikla, tak počas nariadenej služobnej pohotovosti mu škoda už nevznikla. To znamená, že ak by všetka jeho odslúžená služobná pohotovosť bola nariadená, tak by žiadnu škodu nepociťoval. Žalobca si žiada náhradu len za určenú služobnú pohotovosť, pri nariadenej služobnej pohotovosti už žiadnu škodu nepociťuje. Ak by aj došlo k porušeniu smernice 2003/88/ES vo vzťahu k žalobcovi a týmto porušením by boli hodiny nariadenej služobnej pohotovosti, tak by žalobca nepociťoval žiadnu ujmu vo vzťahu k týmto hodinám. Predmetnými výpočtami žalobca simuluje svoje mzdové nároky s tým, že nesúhlasí s výškou odmeny za služobnú pohotovosť. Žalovaný zároveň dodáva, že z rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-742/19 (bod 98) vyplýva, že článok 2 Smernice sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby sa doba, ktorú príslušník strávi zdržiavaním sa na svojom útvare počas služobnej pohotovosti bezprostredne nadväzujúcej na vykonávanie štátnej služby v rámci rozvrhnutia služobného času, pričom nevykonáva skutočnú prácu, odmeňovala iným spôsobom ako doba štátnej služby, počas ktorej tento príslušník plní služobné úlohy. Žalobca pri svojom výpočte vychádza z fondu pracovného času, ktorý sa využíva pre naplnenie plánovaných hodín tak, aby z neho bolo možné vypočítať mzdu. Nejde o správny ukazovateľ skutočne odpracovaných hodín, nakoľko v zmysle zákona č. 315/2001 Z. z. sa ako služobný čas posudzuje aj čerpanie všetkej dovolenky, čas plateného 9 služobného voľna, či čas náhradného voľna za službu nadčas a službu vo sviatok (§ 97 ods. 1 Zákona č. 315/2001 Z. z.). Z uvedeného dôvodu nemožno zamieňať pojmy „pracovný čas“ v zmysle čl. 2 ods. 1 smernice 2003/88/ES s fondom pracovného času. Žalobca v žalobe začiatok premlčacej doby svojho nároku viaže na splatnosť mzdy za predchádzajúci mesiac a teda aj plynutie premlčacej doby viaže na mzdové nároky a nie na vznik nemajetkovej ujmy. Zatiaľ čo žiada nemajetkovú ujmu, tak plynutie premlčacej doby viaže na mzdový nárok. Ak teda jeho škoda mu vznikla až momentom vyplatenia mzdy z dôvodu, že mu nebola vyplatená suma, ktorú sám očakával, to jednoznačne značí, že nežaluje nemajetkovú ujmu, ale mzdové nároky. Žalovaný vzniesol námietku pasívnej vecnej legitimácie a to vzhľadom na simulovaný úkon žaloby o náhradu mzdových nárokov, ktorý sa žalobca snaží zastrieť žalobou o náhradu nemajetkovej ujmy.

2.2. Ak sa aj súd prvej inštancie stotožní s argumentom žalobcu, že nedošlo k správnej transpozícii smernice 2003/88/ES, tak predmetné konštatovanie súdu prvej inštancie nezakladá žiaden nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, resp. náhradu mzdových nárokov žalobcu. Prípadné konštatovanie súdu prvej inštancie, že došlo k nesprávnej transpozícii smernice 2003/88/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky nezakladá žalobcovi právo na náhradu nemajetkovej ujmy, pretože táto skutočnosť sama o sebe nie je spôsobilá privodiť žalobcovi akúkoľvek ujmu. Opačný názor by vytvoril absurdný prípad, že by štát mohla žalovať aj osoba, ktorej sa predmetná smernica vôbec netýka. Je nevyhnutné

rozlišovať medzi transpozíciou smernice a jej samotnou aplikáciou. Súd je povinný skúmať, či vôbec došlo pri aplikácií rozvrhovania služobného času žalobcu k porušeniu článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES alebo nie vo vzťahu ku každému príslušníkovi HaZZ osobitne. Žalovaný podporne odkazuje na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/29/2021 zo dňa 31.01.2023, z ktorého vyplýva, že na účely stanovenia výšky sumy nemajetkovej ujmy je zásada individuálneho prístupu ku každej žalobe o náhradu nemajetkovej ujmy nevyhnutná. Najvyšší súd Slovenskej republiky jasne a explicitne vyjadril názor, že pri určení výšky nemajetkovej ujmy sa nemôže vytvoriť ani ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu a teda argumentum a fortiori sa nemôže vytvoriť ani ustálená rozhodovacia prax súdov nižšieho stupňa. Zároveň Najvyšší súd Slovenskej republiky dal explicitne najavo, že nemajetková ujma nemôže byť vyčíslená a exaktne kvalifikovaná spôsobom, ako to urobil žalobca (podporne aj rozsudok Krajského súdu Nitra sp. zn. 9Co/332/2012 z 02.10.2013). Z ustanovenia smernice 2003/88/ES jasne vyplýva rozdiel medzi pracovným časom a časom odpočinku. Zákon č. 315/2001 Z. z. síce v § 97 ods. 1 posudzuje určitý čas odpočinku ako služobný čas, avšak takýto čas nie je služobným časom. Časy odpočinku ako dovolenka, voľná či iné dni, počas ktorých žalobca nepracuje, sa posudzujú ako služobný čas z dôvodu, že ide o platené dni voľna a teda je nevyhnutné, aby boli zapísané v systéme SAP, teda v evidencií dochádzky, z ktorej sa tvoria výplatné pásky. Žalovaný poukázal na článok 16 písm. b) smernice 2003/88/ES, ktorý rozširuje právnu ochranu pracovníkov o tzv. „neutrálne dni“, na ktoré nemožno v rámci referenčného obdobia prihliadať, teda sa na ne prihliada, ako keby neexistovali. Takýto deň sa v rámci výpočtu referenčného obdobia preskočí a teda sa zníži počet dní, resp. týždňov, v tom-ktorom referenčnom období a to bez ohľadu na skutočnosť, či sa predmetný čas v rámci vnútroštátneho práva posudzuje ako služobný čas alebo nie. V rámci právneho poriadku Slovenskej republiky sa na účely výpočtu fondu pracovného času posudzuje čas riadnej ročnej dovolenky ako 16 hodín. Avšak, na účely výpočtu priemerného pracovného času podľa článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES sa na takýto deň prihliada ako 0 odpracovaných hodín (delenec) a 0 dní (deliteľ). Článok 6 smernice 2003/88/ES zároveň pojednáva o „priemernom“ čase, teda nemožno hovoriť o doslovnom výklade, že každých 7 po sebe nasledujúcich dní musí byť striktne dodržaná horná hranica 48 hodín. Smernica pojednáva o priemere za určité obdobie a v čl. 16 písm. b) pojednáva o referenčnom období nepresahujúcom štyri mesiace. Smernica zároveň v ods. 15 preambuly prezumuje potrebu zabezpečiť pružnosť pri uplatňovaní určitých ustanovení tejto smernice a súčasne zabezpečiť dodržiavanie zásad ochrany zdravia a bezpečnosti pracovníkov. Zároveň aj v ods. 16 preambuly smernica ustanovuje potrebu odchýlok a to tak, že je treba ustanoviť, že členské štáty alebo sociálni partneri môžu uplatniť odchýlky z určitých ustanovení. Ako všeobecné pravidlo v prípade odchýlky musia príslušní pracovníci dostať rovnocennú náhradnú dobu odpočinku. Požiarna ochrana musí byť v pohotovosti 24/7, nakoľko nie je možné predpokladať kedy a kde vypukne požiar alebo nastane iná situácia vyžadujúca si zásah príslušníkov Hasičského a záchranného zboru. Príslušníci Hasičského a záchranného zboru vykonávajú nesmierne dôležitú úlohu pri ochrane života a zdravia osôb a ochrane majetku. Je preto nevyhnutné, aby boli prijaté určité odchýlky od ustanovení smernice 2003/88/ES. Smernica 2003/88/ES v čl. 17 ods. 3 písm. b) bodu iii) povoľuje, aby sa členské štáty odchýlili od ustanovenia čl. 16 smernice 2003/88/ES a upravili si referenčné obdobie v zmysle čl. 19. S poukazom na § 86 ods. 1 Z. č. 315/2001 Z. z má žalovaný za to, že pojem „priemerný“ je nutné vykladať ako priemerný maximálny týždenný čas v referenčnom období šiestich mesiacov a teda v priemere nemôže tento čas prekročiť 48 hodín každých 7 po sebe nasledujúcich dní. Žalovaný má za to, že žalobca neosvedčil, že by mu vznikol nárok na náhradu škody žiadnym spôsobom. Žalovaný zdôraznil, že počas služobnej pohotovosti je pracovník povinný byť v zariadení zamestnávateľa, pokiaľ nie je zásah, žalobca môže odpočívať alebo sa venovať inej činnosti (v tom čase, keď sa od neho nežiada výkon práce). V zmysle platnej legislatívy pri služobnej pohotovosti je v mieste vykonávania štátnej služby určený resp. vymedzený priestor na odpočinok, napriek tomu zamestnávateľ žalobcovi vypláca dohodnutú odmenu za takto strávený čas, t.j. za takúto neaktívnu časť práce. Žalobca mal možnosť sa pred nástupom na vykonávanie štátnej služby v Hasičskom a záchrannom zbore oboznámiť so všetkými podmienkami výkonu služby a to jednak z voľne prístupných zdrojov na internete (stránky MV SR, príslušného krajského riaditeľstva HaZZ, zbierka právnych predpisov), ako aj na informatívnom pohovore v rámci prijímacieho konania. Dovolávanie sa neskoršieho porušenia osobnostných práv príslušníka spočívajúcich v ochrane zdravia, psychickej a telesnej integrity, nedostatku primeranej doby na odpočinok, ako aj k porušeniu práva na súkromie a rodinný život vyznieva ako účelové. Žalobca vedel o všetkých podmienkach výkonu služby a nikdy nedošlo k tomu, že by tieto podmienky namietal, a ani nikdy nepožiadal o ich vysvetlenie a ani iným spôsobom sa nedomáhal svojich práv, a rovnako nikdy neprišlo zo strany žalobcu k námietkam, ako sú jeho služby plánované. Žalobca ani netvrdí v žalobe, že by sa tento zásah negatívne odrazil napr. v medziľudských vzťahoch, na jeho zdravotnom

stave. Nemajetková ujma môže vzniknúť až konkrétnym porušením ustanovení predmetnej Smernice a len v rozsahu tohto porušenia. Pri posúdení, či v prípade žalobcu došlo k porušeniu práva nad maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas, je potrebné zo strany žalobcu preukázať, či tento skutočne pracoval nad takýto limit za rozhodné obdobie. Nie všetky hodiny odpracovanej pohotovosti sú totiž hodinami nad maximálny limit pracovného času. Výšku nemajetkovej ujmy 5.270,42 EUR, ktorú žalobca požaduje, žalovaný považuje za premrštenú a absolútne neprimeranú, a to aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmou žalobcu neporovnateľne vyššia. Európsky súd pre ľudské práva zdôrazňuje, že pri určovaní výšky náhrady za porušenie osobnostných práv musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia alebo ktorá je priznávaná obetiam násilných činov, pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanú za telesné zranenia alebo násilné činy (napr. Iltalehti a Karhuvaara v. Fínsko). Žalobcom požadovaná suma je nezdôvodnená a premrštená, čím sa výrazne bagatelizuje priznávanie náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá je poškodeným priznávaná za smrť blízkej osoby.
Príkladom žalovaný uvádza nasledovné rozhodnutia:
1. rozsudok Okresného súdu Nitra sp. zn. 10C/142/2002 zo dňa 15.05.2006 (matke priznaná nemajetková ujma vo výške 6.638,78 EUR za smrť dcéry pri dopravnej nehode, pričom súd konštatoval, cit.: „ ... vzhľadom na veľmi intenzívny zásah do súkromia a spôsobenú citovú ujmu je považovaný nárok žalobkyne za primeraný.“),
2. rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 7C/818/1996 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (matke priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 9.958,18 EUR za smrť jej syna v dôsledku rasovo motivovaného trestného činu spáchaného obzvlášť brutálnym spôsobom).
Žalovaný ďalej poukazuje na ustanovenie § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktoré upravuje podmienky, kedy má žalobca nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Žalovaný 19 má za to, že žalobca, ako ani jeho právny zástupca, v konaní nepreukázali zásah do súkromného, rodinného života či neoprávnený zásah, ktorý by sa odrazil napr. v medziľudských vzťahoch či nepriaznivosť zdravotného stavu v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v takej značnej miere, ktorá by odôvodňovala výšku náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú žalobca požaduje. Náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch môže súd podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka priznať len ako sekundárnu kompenzáciu vtedy, ak by iná náprava nebola (vôbec) možná v zmysle § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, resp. ak by sa takáto satisfakcia nezdala postačujúca, avšak vždy len vtedy, ak bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (t.j. materiálnej satisfakcie) je vždy v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu existencie závažnej ujmy, ktorú treba riadne a konkrétne preukázať. Žalovaný má za to, že tabuľku priloženú žalobcom k žalobe nemožno považovať za dôkaz, ktorý by preukazoval výšku ujmy, ktorú žalobca požaduje, nakoľko predmetná tabuľka upravuje iba výpočet rozdielu medzi odmenou za určenú a nariadenú služobnú pohotovosť a teda žiadnym spôsobom neupravuje ani existenciu porušenia článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES a ani existenciu akejkoľvek nemajetkovej ujmy. Predmetná tabuľka sa žiadnym spôsobom netýka tohto súdneho konania, teda konania o náhradu nemajetkovej ujmy, je teda zmätočná a na účely súdne konania v celom rozsahu irelevantná. Je potrebné podotknúť, že dôkazné bremeno v sporovom konaní zaťažuje žalobcu a s ohľadom na zásadu kontradiktórnosti je úlohou žalobcu, resp. jeho právneho zástupcu, pokiaľ je v konaní zastúpený, označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie v súlade s princípom hospodárnosti hneď na začiatku konania. Žalovaný má za to, že žalobca ani do tohto momentu konania nepreukázal a ani riadne neodôvodnil výšku ujmy, ktorá mala byť spôsobená žalobcovi. V konaní v podobe nemajetkovej ujmy nesie žalobca bremeno tvrdenia v tom, a to tak, že žalovaný by spôsobil žalobcovi škodu, resp. zasiahol do jeho osobnosti a že tento zásah bol objektívne spôsobilý privodiť ujmu na jeho právach, pričom žalobca musí nielen uviesť (tvrdiť), ale aj preukázať aká ujma mu vznikla. Z tohto bremena tvrdenia pre žalobcu vyplýva dôkazné bremeno preukázať skutočnosti svedčiace o existencii škody a zásahu. Keď sa žalobca domáha v zmysle žaloby náhrady nemajetkovej ujmy, žalobca musí na konkrétnych skutkových okolnostiach preukázať, že zásah nielen mohol, ale aj skutočne vyvolal následnú reakciu v jeho súkromnom živote, rodinnom prostredí, profesionálnej sfére, či v inom prostredí (rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 26Co/94/2020-515 zo dňa 30.06.2021). Žalovaný ďalej na podporu svojho právneho názoru ohľadne priznania nároku na náhradu škody, resp. nemajetkovej ujmy poukazuje na rozhodnutia súdnych autorít Slovenskej republiky. Krajský súd v Žiline v bodoch 19 až 23 na stranách 6 až 8 odôvodnenia rozsudku sp. zn. 6Co/159/2019 zo dňa 27.05.2020 uviedol, že cit.: „ ... Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je vždy existencia závažnej ujmy5 ... Stanovenie výšky nemajetkovej ujmy nie je tak ponechané na ľubovôľu súdu, ale musí byť založené na konkrétnych a preskúmateľných hľadiskách, ktoré musia

vychádzať zo skutkového stavu, na základe dokazovania vykonaného najmä na zisťovanie konkrétnych následkov v jednotlivých oblastiach spoločenského života dotknutej osoby, v ktorom smere dôkazné bremeno zaťažuje poškodeného.“ 5 uznesenie NS SR sp. zn. 4Cdo 232/2010 zo dňa 29.06.2011 20 Krajský súd v Bratislave v bode 45 na stranách 18 a 19 odôvodnenia rozsudku č. k. 5Co/192/2019-310 zo dňa 29.10.2019 konštatoval, že cit.: „ ... preukázanie zásahu do osobnostných práv, ktoré má za následok skutočne zníženie dôstojnosti alebo vážnosti dotknutej osoby v spoločnosti v značnej miere zaťažuje postihnutú fyzickú osobu. Nemajetkovú ujmu možno priznať len v prípadoch, kde došlo k zníženiu dôstojnosti fyzickej osoby alebo jej vážnosti v spoločnosti v značnej miere a kde intenzita tohto zásahu nie je primerane napraviteľná inými právnymi prostriedkami. ... Bolo povinnosťou žalobcu, ktorý mal v konaní dôkazné bremeno, preukázať vznik nároku na zaplatenie nemajetkovej ujmy t. j. preukázať, že bola znížená dôstojnosť žalobcu a jeho vážnosť v spoločnosti a preukázať závažnosť vzniknutej ujmy a závažnosť okolností, za ktorých došlo k porušeniu jeho práv. ... pri posudzovaní intenzity zásahu je za určujúce hľadisko potrebné považovať charakter konania, v ktorom ujma vznikla, keďže ujma vzniknutá v ne/sporovom konaní môže byť iná ako ujma vzniknutá v exekučnom konaní a rovnako treba rozlišovať medzi konaním civilným, trestným či správnym a napokon treba vziať osobitne na zreteľ aj predmet konania z hľadiska jeho významu pre stranu ... a ochrany akých práv či právom chránených záujmov sa v ňom dovoláva, s prihliadnutím aj na jej osobné pomery či iné konkrétne skutkové okolnosti každého individuálneho prípadu ... zvýšený význam predmetu konania pre osobu poškodeného musí táto osoba v konaní nielen tvrdiť, ale aj spoľahlivo doložiť.“
Je potrebné podotknúť, že dôkazné bremeno v sporovom konaní zaťažuje žalobcu a s ohľadom na zásadu kontradiktórnosti je úlohou žalobcu označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie v súlade s princípom hospodárnosti hneď na začiatku konania. Žalovaný má za to, že žalobca doposiaľ nepreukázal a ani riadne neodôvodnil výšku ujmy, ktorá mu mala byť spôsobená.
2.3. Žalovaný napokon vzniesol aj námietku miestnej nepríslušnosti, keďže skutočnosťou, ktorá zakladá uplatnené právo, je podľa žalobcu nesprávna transpozícia smernice spadajúca do pôsobnosti Ministerstva vnútra SR, je miestne príslušným súdom okresný súd, v obvode ktorého má ústredný orgán štátnej správy svoje sídlo, ktorým je Mestský súd Bratislava IV., žalovaný navrhol vec postúpiť príslušnému súdu. Ak súd posúdi, že sa žalobca domáha náhrady rozdielu odmeny za určenú a nariadenú služobnú pohotovosť a teda ide o pracovnoprávny spor, je povinný z úradnej povinnosti preskúmať predmetnú podmienku konania kauzálnej príslušnosti súdu a teda na účely prejednania predmetného konania je kauzálne príslušný Okresný súd Banská Bystrica, žalovaný navrhol vec postúpiť príslušnému súdu.

3. Žalobca sa prostredníctvom svojho právneho zástupcu písomne vyjadril k vyjadreniu žalovaného elektronicky dňa 19.07.2024 a zotrval na podanej žalobe.

4. Žalovaný v písomnom stanovisku zo dňa 07.08.2024 zotrval na svojej doterajšej argumentácii a vo svojom vyjadrení okrem iného uviedol:
„Žalovaný poukazuje napríklad na uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/82/2023 zo dňa 03.04.2024, ktorým vec vrátil súdu prvej inštancie na nové konanie, cit.: „52. Aj keď na strane jednej sa na prvý pohľad javí, že súd pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy vychádzal z povahy nemajetkovej ujmy, v skutočnosti tomu tak nie je, pretože súd pri ustálení výšky tohto nároku vychádzal z matematických prepočtov peňažnej náhrady podľa § 122 ods. 1 písm. a) zákona č. 315/2001 Z. z. a peňažnej náhrady podľa § 122 ods. 1 tohto zákona, čo je 50 % mínus 15 %, čo sa rovná 35 %, na základe čoho s prihliadnutím na to, v akej konkrétnej výške bola žalobcovi v rozhodnom období vyplatená peňažná náhrada za každú hodinu služobnej pohotovosti, vypočítal žalobcovi nevyplatený peňažný rozdiel, čím fakticky stotožnil nemajetkovú ujmu so mzdovým nárokom, resp. s vecnou škodou, ktoré ale neboli predmetom tohto konania.“
Žalovaný v tomto zmysle znovu poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/29/2021 zo dňa 31.01.2023, cit.: „(...) V takto individualizovanom rámci určovania konkrétnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy zovšeobecnenie ani neprichádza do úvahy, keďže rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nemožno exaktne kvalifikovať a vyčísliť.“
Súdy nižšieho stupňa sú povinné vysporiadať sa s prejednávanými vecami v zmysle rozhodnutí vyššieho stupňa a teda prípadný odklon od v zásade nového rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31.01.2023 predstavuje zásah do práva na spravodlivý proces, čím sa narušuje princíp právneho štátu ustanovený v článku 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Žalovaný rovnako poukazuje aj na radu ďalších rozhodnutí súdov Slovenskej republiky v obdobných veciach, kedy sa právni zástupcovia

žalobcov pokúšali o uplatnenie rovnakého spôsobu, aký uplatnil aj právny zástupca žalobcu v tomto konaní, avšak bezúspešne.
Žalovaný poukazuje na rozsudok Okresného súdu Prievidza sp. zn. 8C/12/2024 zo dňa 30. mája 2024, ktorým žalobca žiadal rovnakým spôsobom náhradu „mzdový nárokov“ a námietka žalovaného bola akceptovaná, cit.: „43. Potom čo sa týka samotnej nemajetkovej ujmy a jej výšky má súd za to, že účelom a zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu. Peňažná satisfakcia za neoprávnený zásah do osobnosti sa určuje odhadom, je závislá od úvahy súdu, nemožno ju vyjadriť presným matematickým výpočtom vzhľadom na špecifickosť neoprávneného zásahu do nemajetkovej sféry – osobnosti jednotlivca. Výška náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrená v peniazoch nie je svojvoľná, ale je určovaná základnými kritériami, a to predovšetkým závažnosťou vzniku nemajetkovej ujmy, ako i okolnosťami, za ktorých k porušeniu práva došlo. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, trvanie takéhoto zásahu alebo dopady a dôsledky považuje za ujmu značnú.“
Žalovaný poukazuje na totožný rozsudok Okresného súdu Prievidza sp. zn. 8C/2/2024 zo dňa 04.04.2024, ako aj na totožný rozsudok Okresného súdu Prievidza 8C/73/2023 zo dňa 04.04.2024.
Žalovaný ďalej poukazuje aj na rozsudok Okresného súdu Pezinok sp. zn. 8C/51/2023 zo dňa 19.06.2024, kedy si žalobca rovnako vypočítal náhradu nemajetkovej ujmy prostredníctvom ustanovení o mzdových nárokoch vo výške 6.760,38 Eur, kedy súd taktiež akceptoval námietku žalovaného, cit.: „Určiť konkrétne pravidlá hodnotenia je takmer nemožné vzhľadom na rozdielnosť toho – ktorého konkrétneho prípadu a vzhľadom na povahu osobnostného práva, ochrany ktorého sa fyzická osoba domáha.“
Žalovaný ďalej poukazuje na rozsudok Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 3C/18/2023 zo dňa 02.02.2024, cit.: „ (...) výška relutárnej (peňažnej) náhrady má byť primeraná s prihliadnutím na jedinečné okolnosti prípadu, preto jedinečnosť každého jednotlivého prípadu vylučuje presnú zákonom stanovenú metodiku výpočtu výšky peňažnej náhrady, prípadne existenciu nejakého bodového hodnotenia, resp. doplňovania dopredu danej veličiny do stanovených šablón. Z uvedeného dôvodu sa súd nestotožnil s výpočtom nemajetkovej ujmy, ktorý predložil žalobca, (...)“
Žalovaný poukazuje aj na obdobný prípad vyriešený rozsudkom Okresného súdu Rimavská Sobota, sp. zn. 17C/16/2023 zo dňa 05.01.2024, ktorý konštatoval, cit.: „Výšku náhrady nemajetkovej ujmy určil súd voľnou úvahou s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.“ Súd sa ani v tomto prípade nestotožnil so spôsobom výpočtu nemajetkovej ujmy formou matematických rovníc a výšku nemajetkovej ujmy určil sám.
V tejto súvislosti poukazujeme aj na ďalšie rozhodnutie tentokrát Krajského súdu v Nitre sp. zn. 9Co/332/2012 z 02.10.2013, cit.: „V tejto súvislosti je potrebné zohľadniť i otázku samotného účelu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá v rámci primeraného zadosťučinenia konania o ochranu osobnosti sleduje predovšetkým funkciu satisfakčnú, pretože rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nie je možné exaktne kvantifikovať a vyčísliť, nemajetková ujma, ktorá vznikla porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom slova zmysle ani odškodniť nedá. Je možné za ňu „len poskytnúť zadosťučinenie“ (satisfakciu).“
Žalovaný ďalej poukazuje aj na rozsudok Okresného súdu Michalovce sp. zn. 27C/87/2021 zo dňa 06.06.2023, cit.: „Pokiaľ sa týka existencie škody je potrebné uviesť, že ujma vznikla žalobcovi v nemajetkovej sfére – nie tým, že pracovná pohotovosť je ohodnotená nižšie ako výkon v rámci pracovného času (Smernica uvedené nerieši), (...)“
Zároveň žalovaný poukazuje aj na najnovšie uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici vo veciach právneho zástupcu E. A. F., ktorými Krajský súd v Banskej Bystrici veci vrátil súdom prvej inštancie na nové konanie. Uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 11Co/26/2024 zo dňa 30.05.2024 Krajský súd v Banskej Bystrici vec vrátil Okresnému súdu v Lučenci na nové konanie a to z dôvodu, že Okresný súd Lučenec porušil zásadu „ne ultra petitum“, keď rozhodol vo veci priznaním plnej výšky žiadanej žalobcom, ktorú si vypočítal totožným spôsobom ako v tomto prípade. Obdobne sa tak stalo aj uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 11Co/27/2024 zo dňa 30.05.2024, ktorým obsahuje totožnú situáciu. Na podporu rozhodnutí Krajského súdu v Banskej Bystrici žalovaný znovu poukazuje na odôvodnenie uznesenia Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/82/2023 zo dňa 03.04.2024 (viď strana 2 tohto vyjadrenia).
Z vyššie uvedených rozhodnutí je zrejmé, že tvrdenia žalobcu v bode 4. repliky nie sú pravdivé. Súdy Slovenskej republiky sa odkláňajú od predmetného spôsobu výpočtu nemajetkovej ujmy z dôvodu, že tento celkom zrejme odporuje podstate a účelu náhrady nemajetkovej ujmy a fakticky „zlieva“ pojem nemajetková ujma s pojmom vecná škoda.

Takýmto spôsobom rozhodovania súdov predstavuje konanie v excese, kedy prípadné takéto rozhodnutie predstavuje porušenie zásady ne ultra petitum, teda rozhodovanie v rozpore s § 216 Civilného sporového konania (ďalej len ako „CSP“).
Je zrejmé, že žalobca si vypočítal svoju nemajetkovú ujmu spôsobom výpočtu finančnej škody, teda medzi týmito pojmami vôbec nerozlišuje. Z uvedeného dôvodu žalovaný znovu poukazuje na § 124 ods. 1 CSP a teda na skutočnosť, že súd je povinný posudzovať každé podanie podľa jeho obsahu. Je zrejmé, že obsahom žaloby, ako aj repliky, je náhrada nemajetkovej ujmy, čo žalobca niekoľkokrát deklaroval (viď napr. bod 4. a 6. repliky).
Z vyššie uvedeného dôvodu možno bezpochyby konštatovať, že predmetom žaloby je náhrada nemajetkovej ujmy a nie náhrada skutočnej škody spočívajúcej v rozdielnom finančnom ohodnotení žalobcu za služobnú pohotovosť, ktorá skutočnosť ani nie je porušením žiadneho práva žalobcu, čo deklaroval samotný Súdny dvor EÚ v rozhodnutí vo veci C-742/19 (bod 98), z ktorého vyplýva, že článok 2 Smernice sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby sa doba, ktorú príslušník strávi zdržiavaním sa na svojom útvare počas služobnej pohotovosti bezprostredne nadväzujúcej na vykonávanie štátnej služby v rámci rozvrhnutia služobného času, pričom nevykonáva skutočnú prácu, odmeňovala iným spôsobom ako doba štátnej služby, počas ktorej tento príslušník plní služobné úlohy. Žalovaný s poukazom na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci C-742/19 má za to, že keď nemožno hovoriť o skutočnej škode spočívajúcej v rozdielnom ohodnotení výkonu služby a služobnej pohotovosti, teda na skutočnosť, že ich rozdielne ohodnotenie neznamená zásah do mzdových práv pracovníkov, tak žalovanému nie je jasné, prečo žalobca počíta svoju nemajetkovú ujmu práve týmto spôsobom. Žalovaný má teda za to, že keď rozdielne ohodnotenie určenej a nariadenej služobnej pohotovosti nepredstavuje skutočnú škodu, tak nemožno toto rozdielne ohodnotenie určenej a nariadenej služobnej pohotovosti považovať za spôsobilé na vypočítanie nemajetkovej ujmy.
Z uvedeného dôvodu žalovaný považuje za nesprávne, aby žalobca vôbec tvrdil, že neexistuje rozsudok, ktorým by akýkoľvek súd vyhovel námietke žalovaného, že žalobca kamufluje mzdové nároky za nemajetkovú ujmu.
Je zrejmé, že viaceré súdy Slovenskej republiky odmietajú predmetný spôsob výpočtu a chránia podstatu rozdielnosti inštitútov nemajetkovej ujmy a skutočnej škody. Ide o 2 nezávislé inštitúty, ktoré sa prejavujú v absolútne rozdielnych sférach. Zatiaľ čo skutočná škoda sa prejavuje skutočným znížením majetku tej-ktorej osoby, tak nemajetková ujma sa prejavuje vo vnútornej sfére tej-ktorej osoby. Z uvedeného dôvodu nemožno tieto 2 inštitúty zlievať do jedného a ignorovať ich rozdielnosť a jedinečnosť. Žalovaný v tomto smere poukazuje aj na článok 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktorý obsahuje generálnu interpretačnú klauzulu, cit.: „Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.“ Žalovaný má za to, že predmetné ustanovenia obsahuje hodnotovo nabité pojmy, ktorých účelom je udržiavať a chrániť koherentnosť právneho poriadku Slovenskej republiky. Pod predmetné pojmy možno subsumovať radu princípov a zásad, podľa ktorých sa majú určité situácie vykladať. Z uvedeného dôvodu žalovaný má za to, že prípadný výklad pojmov „nemajetková ujma“ a „skutočná škoda“ ako totožný pojem predstavuje ich faktické zjednotenie, ktorý výklad je absolútne neudržateľný a v rozpore s princípom právneho štátu, nakoľko právny poriadok Slovenskej republiky spolu s rozhodnutiami súdov Slovenskej republiky, predovšetkým Najvyššieho súdu Slovenskej republiky jasne deklarujú rozdielnosť týchto dvoch pojmov a potrebu ich odlišovania.
Zároveň žalovaný poukazuje aj na systematický výklad predmetných pojmov. Zatiaľ čo nemajetková ujma je upravená v § 11 až § 16 Občianskeho zákonníka, tak skutočná ujma je upravená v § 415 a nasl. Občianskeho zákonníka. Teda aj zo systematického výkladu predmetných pojmov je zrejmé, že nejde o totožné pojmy a nemožno ich chápať ako jeden totožný pojem len preto, že žalobca svoj nárok označí ako „Náhrada škody z porušenia práva Európskej únie, ktorá má podobu nemajetkovej ujmy...“
Predmetné konanie nie je výnimkou a preto žalovaný považuje za nanajvýš nesprávne, aby či už žalobca alebo prípadne aj samotný súd vypočítal nemajetkovú ujmu matematickým vzorcom a tým absolútne ignoroval rozhodnutia súdov Slovenskej republiky, ktoré predmetný spôsob výpočtu celkom jasne odmietajú.
Uvedené tvrdenie podporuje aj uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/66/2023 zo dňa 19.07.2023, cit.: „46. V súvislosti s určením výšky náhrady nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch iných žalobcov voči tej istej žalovanej prax okresných súdov v obvode Krajského súdu v Košiciach aj tohto krajského súdu je dlhodobo jednotná ohľadne záveru, že náhrada nemajetkovej ujmy nie je ekvivalentom straty na zárobku, ktorú žalobcovia utrpeli v dôsledku nesprávneho prebratia Smernice. Súdy preto aj keď spočiatku priznávali nemajetkovú ujmu vo výške 35 % zo sumy, ktorou je príslušná časť služobného platu toho ktorého žalobcu, keď vychádzali z argumentácie, že nemajetková ujma má najbližšie k náhrade škody vzniknutej v dôsledku konštatovaného porušenia práva a jej výpočet ako

rozdiel náhrady uvedenej v § 122 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. a peňažnej náhrady uvedenej v § 122 ods. 2 písm. a/ cit. zákona je možné považovať za sumu, ktorá je primeranou výškou nemajetkovej ujmy, postupne od tejto súdnej praxe bolo upustené a výška náhrad nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch iných žalobcov sa pohybuje v rozpätí od 1.500 € do 2.500 € (viď rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/35/2022, 6Co/60/2022, 6Co/193/2022, 6Co/102/2022, 11Co/222/2020, 11CoPr/1/2020, 11CoPr/4/2020 – vo všetkých priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 2.000 €, sp. zn. 2CoPr/3/2019 – priznaná náhrada 1.500 € a sp. zn. 6Co/129/2022 – priznaná náhrada 2.500 €). (...) Z hľadiska určenia tejto výšky nie je rozhodujúce, v akej výške došlo k strate na zárobku žalobcu, keď za pracovnú pohotovosť mu bola vyplácaná iba odmena vo výške 15 % platového stupňa, hoci za naridenú služobnú pohotovosť by mu patrila za každú hodinu peňažná náhrada vo výške 50 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu (pozn. bod 49. uznesenia).“

Rovnaký názor možno nájsť aj v bode 26 uznesenia Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/85/2023 zo dňa 06.03.2024, cit.: „26. V súvislosti s určením výšky náhrady nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch iných žalobcov voči tej istej žalovanej prax okresných súdov v obvode Krajského súdu v Košiciach aj tohto krajského súdu je dlhodobo jednotná ohľadne záveru, že náhrada nemajetkovej ujmy nie je ekvivalentom straty na zárobku, ktorú žalobcovia utrpeli v dôsledku nesprávnej transpozície Smernice. Súdy preto aj keď spočiatku priznávali nemajetkovú ujmu vo výške 35 % zo sumy, ktorou je príslušná časť služobného platu toho ktorého žalobcu, keď vychádzali z argumentácie, že nemajetková ujma má najbližšie k náhrade škody vzniknutej v dôsledku konštatovaného porušenia práva a jej výpočet ako rozdiel náhrady uvedenej v § 122 ods. 1 Zákona č. 315/2001 Z. z. a peňažnej náhrady uvedenej v § 122 ods. 2 písm. a/ cit. zákona je možné považovať za sumu, ktorá je primeranou výškou nemajetkovej ujmy, postupne od tejto súdnej praxe bolo upustené a výška náhrad nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch iných žalobcov sa pohybuje v rozpätí od 1 500 € do 2.500 €.“

Krajský súd v Košiciach priznal, že z počiatku súdy prihliadali na predmetný spôsob výpočtu, ako na výpočet, ktorý bol prípustný na výpočet nemajetkovej ujmy, avšak s ohľadom na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ohľadom podstaty nemajetkovej ujmy, ako aj na zásadnú rozdielnosť pojmov „nemajetková ujma“ a „skutočná škoda“ od takéhoto spôsobu výpočtu nemajetkovej ujmy upustili.

Skutočnosť, že je možné sa odkloniť od predošlého rozhodovania súdov v rovnakej, resp. obdobnej veci ustanovil aj Krajský súd v Trenčíne č. k. 6Co/318/2017-513 zo dňa 24.09.2018, cit.: „Pokiaľ ide o námietku žalobcu, že pri rešpektovaní princípu právnej istoty nemôže odvolací súd v rovnakej veci zaujať právny názor na pasívnu vecnú legitimáciu žalovaných a pri nezmenenom skutkovom a právnom stave neskôr začať uvažovať o nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovaných, pretože by mal byť viazaný vlastným právnym názorom o to viac, že nedošlo k žiadnym zmenám, odvolací súd podotýka, že vo všeobecnosti možno konštatovať, že pre odvolací súd nevyplýva zo žiadneho ustanovenia Civilného sporového poriadku (rovnako ako predtým z Občianskeho súdneho poriadku) viazanosť jeho vlastným právnym názorom. Odvolací súd teda svoj skorší záväzný právny názor môže aj zmeniť. Potvrdzuje to aj súdna judikatúra, podľa ktorej odvolací súd nepostupuje v rozpore s procesnými predpismi, ak svoj predchádzajúci vo veci vyslovený právny názor zmení. Odvolací súd by ale mal v takomto prípade zmenu svojho právneho názoru vo svojom novom rozhodnutí riadne odôvodniť (viď napr. uznesenie NS SR sp.zn. 6Cdo/172/2016 zo dňa 31.10.2017). V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na judikatúru Najvyššieho súdu SR publikovanú v Zbierke stanovísk a rozhodnutí pod č. R 68/1971, v zmysle ktorej Občiansky súdny poriadok (rovnako ako aktuálne účinný Civilný procesný poriadok) nemá ustanovenie, ktoré by vyslovovalo viazanosť súdu, ktorý pôvodný právny názor vyslovil, ak sa vec v dôsledku opravného prostriedku podaného proti ďalšiemu rozhodnutiu znova stane predmetom opravného konania. Podporne, s poukazom na blízkosť právnej úpravy odvolacieho konania v Českej republike (Občanský soudní řád), Najvyšší súd Českej republiky v rozsudku sp. zn. 22Cdo/1349/2006 zo dňa 03.05.2007 uviedol, že aj keď zmena skoršieho, pre súd prvého stupňa záväzného právneho názoru odvolacieho súdu, je v zásade nežiaduca, nemožno ju považovať za nepatričnú, predovšetkým s ohľadom na ústavnoprávny princíp nezávislosti sudcu, ktorý je vo všeobecnosti viazaný len zákonom. Bolo by potom v rozpore s účelom civilného sporového konania, ak by odvolací súd v dôsledku svojho vlastného skôr vysloveného právneho názoru musel rozhodnúť rovnako, hoci by bol presvedčený o nezlúčiteľnosti takého rozhodnutia so zákonom (podporne viď napr. uznesenie Najvyššieho súdu ČR, publikované pod č. Rc/80/2008).“

Krajský súd v Košiciach jasne ustanovil, že predmetný spôsob výpočtu nie je správny a síce dodatočne, ale predsa sa od neho odklonil. Nakoľko žiadne iné súdy v Slovenskej republike, okrem niektorých súdov Banskobystrického kraja, nepovažujú predmetný výpočet za správny, tak má žalovaný za to, aby aj Okresný súd Zvolen prihliadol na predmetné rozsudky a uznesenia okresných a krajských súdov v Slovenskej republike a upustil od rozhodovania predmetným spôsobom.

Žalovaný ďalej poukazuje na podstatu nemajetkovej ujmy a spôsob zisťovania jej výšky:
Podľa Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ide o ujmu postihujúcu inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú (rozsudok NS SR sp. zn. 5 Cdo/265/2009).
Žalovaný odkazuje aj na znesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/82/2023 zo dňa 03.04.2024, cit.: „51. Odvolací súd poukazuje na to, že nemajetková ujma je ujma, ktorá sa premieta do psychickej sféry fyzickej osoby, a do jej postavenia v spoločnosti. Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu. Výška náhrady nemajetkovej ujmy je určovaná základnými zákonnými kritériami, a to predovšetkým závažnosťou vzniknutej ujmy a okolnosťami za ktorých k porušeniu práva došlo. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú, pritom nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase vnímala aj každá iná fyzická osoba. Samotná závažnosť ujmy v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti nie je jediným a výlučným kritériom pre určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch, súd musí prihliadať aj na okolnosti za ktorých k porušeniu práva došlo.“
Rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4 Cdo 139/2011: „Okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu došlo (§ 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka) sú veľmi široko chápanými okolnosťami. Vždy musia byť zisťované okolnosti nielen na strane pôvodcu zásahu, ale aj na strane postihnutej osoby, konkrétne, napríklad, aký je podiel samotnej postihnutej osoby na priebehu činnosti pôvodcu vyúsťujúcej do neoprávneného zásahu.“
Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/126/2007 zo dňa 30.04.2008 stanovuje, že súd pri úvahách o tom, či je namieste priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch prihliada aj na iné kritéria, ako sú kritéria uvedené v § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch zákon ponecháva na voľnej úvahe súdu – ten však musí hodnotiť tak jednotlivé okolnosti, ako aj celkovú povahu konkrétneho prípadu.
Žalovaný ďalej poukazuje na rozsudok Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 3C/18/2023 zo dňa 02.02.2024, cit.: „(...) Základom pre priznanie a určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch sú zákonom stanovené dve kritéria, z ktorých súdy musia vychádzať, a to závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby došlo. (...) Výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdu, ktorá musí byť odôvodnená a musí mať základ v čo najúplnejšom zistenom skutkovom stave.“
Žalovaný ďalej poukazuje aj na uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3Co/139/2021 zo dňa 10.03.2022, ktorým súd taktiež odmietol matematický výpočet nemajetkovej ujmy žalobcom a konštatoval, cit.: „Ustanovenia § 11 Občianskeho zákonníka upravuje ochranu rýdzo osobnostných práv občana, ktoré ovplyvňujú osobnosti a sú s ním úzko späté. Jedná sa o nehmotné hodnoty ľudskej osobnosti, jej fyzickej (telesnej) ako aj psychicko-morálno-sociálnej integrite. Funkciou práva na ochranu osobnosti je zabezpečenie dôstojnej existencie a slobodného rozvoja v osobnosti fyzickej osoby.“
Žalovaný rovnako poukazuje aj na rozsudok Okresného súdu Košice II. sp. zn. 18Cpr/7/2021 zo dňa 21.04.2023, cit.: „Nemajetková ujma je taká ujma, ktorá sa premieta do psychickej sféry fyzickej osoby, a do jej postavenia v spoločnosti. Takáto ujma sa bezprostredne nepremieta do fyzickej integrity ani do majetkovej sféry fyzickej osoby. Treba ju dôsledne odlišovať od majetkovej ujmy vzniknutej ako priamy dôsledok zásahu do telesnej integrity fyzickej osoby. Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu. (...)“
Predmetný spôsob výpočtu nemajetkovej ujmy v obdobných veciach (teda, že výšku nemajetkovej ujmy stanovuje súd a nemožno ju akokoľvek vypočítať prostredníctvom matematického vzorca) bol prijatý množstvom súdov Slovenskej republiky vrátane okresných súdov v Banskobystrickom kraji, ktoré boli potvrdené aj Krajským súdom v Banskej Bystrici. Z uvedeného dôvodu žalovaný považuje za správne, aby sa aj v tomto prípade prihliadalo na všetky okolnosti prípadu a bol to súd, ktorý určí výšku nemajetkovej ujmy v prípade, ak bude konštatovať existenciu nároku a teda na výpočty žalobcu neprihliadne.
IV.
K priemernému pracovnému času žalobcu
Žalovaný poukazuje na body IV. až VI. vyjadrenia žalobcu zo dňa 10.06.2024, kde rozsiahle rozobral pojmy zo smernice 2003/88/ES. Argumentácia v predmetných bodoch odporu vyplýva priamo z ustanovení smernice 2003/88/ES a to z dôvodu, ako ustanovil aj sám žalobca, súdnej praxe v obdobných prípadoch, kedy súdy konštatujú neúplnú transpozíciu smernice 2003/88/ES.
Žalovaný k predmetnému uvádza, že prípadné konštatovanie nesprávnej, resp. neúplnej transpozície smernice 2003/88/ES nie je spôsobilou skutočnosťou pre zásah do článku 6 písm. b) smernice 2003/88/

ES. Skutočnosť, že by žalovaný nesprávne transponoval smernicu 2003/88/ES do právneho poriadku nezakladá automaticky porušenie článku 6 písm. b) smernice.
Ak by aj súd prvej inštancie konštatoval, že došlo k nesprávnej, resp. neúplnej transpozícií smernice 2003/88/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky a teda je jeho povinnosťou aplikovať smernicu 2003/88/ES priamo, tak musí skúmať samotné porušenie článku 6 písm. b), od ktorého si žalobca odvodzuje svoj nárok na náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy.
Žalovaný nemôže súhlasiť s argumentáciou, že by bol článok 6 písm. b) smernice 2003/88/ES vo vzťahu k žalobcovi porušený z dôvodu nesprávnej transpozície smernice 2003/88/ES, nakoľko predmetná argumentácia je v absolútnom rozpore s logikou právnych noriem.
Článok 6 písm. b) smernice 2003/88/ES znie: Členské štáty prijmú opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie toho, že v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov: priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.
Z uvedené jasne vyplýva, že bez bližšieho zaoberania sa počtom odpracovaných hodín v zmysle článku 2 smernice 2003/88/ES s prihliadnutím na dni neutrálne podľa článku 16 písm. b) smernice 2003/88/ES a na referenčné obdobie podľa článku 19 nemožno konštatovať, že by skutočnosť, že žalovaný nesprávne, resp. neúplne prebral smernicu 2003/88/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky zakladala porušenie predmetného článku. Inými slovami skutočnosť, že by smernica 2003/88/ES nebola správne transponovaná nemôže automaticky zakladať domnienku, že žalobca pracoval počas výkonu svojej služby pravidelne viac ako 48 hodín. Je preto povinnosťou žalobcu preukázať samotné porušenie článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES vo vzťahu k jeho plánu služieb, aby mohol byť v predmetnom konaní úspešný.
Z uvedeného dôvodu nemožno súhlasiť s názorom žalobcu, že by nesprávnosť, resp. neúplnosť transpozície smernice 2003/88/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky zakladala odôvodnenosť uplatneného nároku a protiprávne konanie žalovaného. Uvedené by dokonca neodôvodňovalo ani len existenciu prvej podmienky nároku na náhradu škody, keďže tou je až samotné porušenie smernice 2003/88/ES vo vzťahu k žalobcovi, išlo by len o ustanovenie priameho účinku smernice 2003/88/ES v tomto konaní.
Žalovaný zároveň poukazuje aj na rozsudok Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 16C/11/2023 zo dňa 30.01.2024, ktorý žalobu zamietol v celom rozsahu z dôvodu jej nedôvodnosti. Žalovaný poukazuje na body. 14 až 16 predmetného rozsudku, cit.:
„14. Len samotná prípadná nesprávna transpozícia smernice ešte žiadny nárok na náhradu škody nezakladá, ku vzniku škody sú potrebné aj negatívne dôsledky v príčinnej súvislosti s porušením pravidiel obsiahnutých v Smernici. Vychádzajúc na tomto mieste z predpokladu, že Smernica by nebola do vnútroštátneho poriadku transponovaná správne, a nijako nespochybňujúc dôvody uvedené vyššie, potom pre prípadný vznik nároku na náhradu škody by bolo rozhodujúce porušenie dotknutých pravidiel Smernice. Rozsah bremena žalobcu tvrdiť rozhodujúce skutkové okolnosti ako aj rozsah jeho dôkazného bremena a vice versa aj miera zistenia skutkového stavu potrebného pre rozhodnutie vo veci sú určené tzv. teóriou noriem, t. j. právna norma, ktorej aplikácia pripadá do úvahy, svojou hypotézou a dispozíciou určuje zameranie dokazovania a mieru a potrebu zisťovania rozhodujúcich skutkových okolností. V tomto prípade aplikovanou normou je pravidlo o maximálnom priemernom pracovnom čase pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekračujúcom 48 hodín. Prípadný nárok žalobcu je preto potrebné založiť na skutkovom základe, ktorý bude vychádzať z pravidelne striedajúcich sa sedemdňových období. ... ani Smernica ani Zákonník práce ani zákon č. 315/2001 Z. z. nestanovuje, že aj služobná pohotovosť na pracovisku musí byť zaplatená rovnakou sadzbou ako tzv. odpracované hodiny. Zákonom stanovená výška náhrady za služobnú pohotovosť je pre súd záväzná a jej neuspokojivú hodnotu nemožno obchádzať žalobou o náhradu nemajetkovej ujmy.
15. Aj keby ako porušenie pravidla obsiahnutého v článku 6 písm. b) Smernice postačilo už len samotné prekročenie 48-hodinového času v niektorých týždňoch, bez ohľadu na celkový priemerný pracovný čas žalobcu, pre vznik nároku na náhradu žalobou uplatnenej nemajetkovej ujmy okrem porušenia uvedeného pravidla je rozhodujúca existencia peňažnou formou odčiniteľných negatívnych následkov v priamej príčinnej súvislosti s porušením uvedeného pravidla t. j. v súvislosti so samotným prekročením 48-hodinového pracovného času v týždni.
16. Nárok žalobcu nemožno založiť na skutkovom základe vychádzajúcom z rozsahu jeho pracovného času v priebehu jednotlivých mesiacov preto, že z pohľadu aplikovanej právnej normy nie je rozsah pracovného času žalobcu v každom mesiaci rozhodujúci. ... Údaj o výške FPČ vo výplatných páskach je iba teoretické číslo vyjadrujúce koľko pracovných hodín základného pracovného času má zamestnanec k dispozícii v mesiaci pri jeho spôsobe rozvrhnutia pracovného času, nehovorí však nič o tom, koľko z toho zamestnanec v mesiaci aj reálne odpracoval. Ako pracovný čas možno posudzovať len hodiny

strávené v práci ako odpracované hodiny alebo pohotovosťou v mieste výkonu štátnej služby, iba tieto hodiny spolu tvoria celkový pracovný čas, a ich celkový počet je možné zistiť len po skončení mesiaca v závislosti o reálneho výkonu práce zamestnancom. Čas dovolenky (D) ani čas voľna za sviatok (VS) nie sú pracovným časom, ale sú práve dobou určenou na regeneráciu a oddych (zhodne článok 2 bod 1 a bod 2 Smernice, aj § 85 ods. 1 Zákonníka práce aj § 85 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z.). Ako výkon práce nemožno posudzovať ani dni, v ktorých zamestnanec nepracoval z dôvodu práceneschopnosti (PN), alebo z dôvodu návštevy lekára (LEK) či sprevádzania rodinného príslušníka (SRP) alebo z iných dôvodov (SVP). Pracovné hodiny pripadajúce na deň, ktorý žalobca z rôznych dôvodov neodpracoval (D, VS, PN, LEK, SRP, SVP) však stále zostávajú súčasťou hodnoty FPČ v danom mesiaci. Celkový počet hodín FPČ v každom mesiaci je určený iba tým, koľko pracovných dní v mesiaci prichádza do úvahy podľa spôsobu rozvrhnutia pracovného času zamestnanca a koľko pracovných hodín v týchto dňoch zamestnanec môže teoreticky odpracovať, ak by odpracoval všetky dni v mesiaci. Celkový počet hodín FPČ je pritom určený vopred na začiatku mesiaca bez ohľadu na to, že neskôr v priebehu mesiaca zamestnanec jeden alebo viac pracovných dní reálne neodpracuje – takéto skutočnosti sa potom na výplatnej páske zaznamenajú v iných položkách, ale nie v úprave hodnoty FPČ.“
Z uvedeného dôvodu nemožno súhlasiť s názorom žalobcu, že by nesprávnosť, resp. neúplnosť transpozície smernice 2003/88/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky zakladala odôvodnenosť uplatneného nároku a protiprávne konanie žalovaného. Uvedené by dokonca neodôvodňovalo ani len existenciu prvej podmienky nároku na náhradu škody, keďže tou je až samotné porušenie smernice 2003/88/ES vo vzťahu k žalobcovi, išlo by len o ustanovenie priameho účinku smernice 2003/88/ES v tomto konaní. Žalovaný zároveň poukazuje aj na rozsudok Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 16C/11/2023 zo dňa 30.01.2024, ktorý žalobu zamietol v celom rozsahu z dôvodu jej nedôvodnosti. Žalovaný poukazuje na body. 14 až 16 predmetného rozsudku, cit.: „
14. Len samotná prípadná nesprávna transpozícia smernice ešte žiadny nárok na náhradu škody nezakladá, ku vzniku škody sú potrebné aj negatívne dôsledky v príčinnej súvislosti s porušením pravidiel obsiahnutých v Smernici. Vychádzajúc na tomto mieste z predpokladu, že Smernica by nebola do vnútroštátneho poriadku transponovaná správne, a nijako nespochybňujúc dôvody uvedené vyššie, potom pre prípadný vznik nároku na náhradu škody by bolo rozhodujúce porušenie dotknutých pravidiel Smernice. Rozsah bremena žalobcu tvrdiť rozhodujúce skutkové okolnosti ako aj rozsah jeho dôkazného bremena a vice versa aj miera zistenia skutkového stavu potrebného pre rozhodnutie vo veci sú určené tzv. teóriou noriem, t. j. právna norma, ktorej aplikácia pripadá do úvahy, svojou hypotézou a dispozíciou určuje zameranie dokazovania a mieru a potrebu zisťovania rozhodujúcich skutkových okolností. V tomto prípade aplikovanou normou je pravidlo o maximálnom priemernom pracovnom čase pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekračujúcom 48 hodín. Prípadný nárok žalobcu je preto potrebné založiť na skutkovom základe, ktorý bude vychádzať z pravidelne striedajúcich sa sedemdňových období. ... ani Smernica ani Zákonník práce ani zákon č. 315/2001 Z. z. nestanovuje, že aj služobná pohotovosť na pracovisku musí byť zaplatená rovnakou sadzbou ako tzv. odpracované hodiny. Zákonom stanovená výška náhrady za služobnú pohotovosť je pre súd záväzná a jej neuspokojivú hodnotu nemožno obchádzať žalobou o náhradu nemajetkovej ujmy.
15. Aj keby ako porušenie pravidla obsiahnutého v článku 6 písm. b) Smernice postačilo už len samotné prekročenie 48-hodinového času v niektorých týždňoch, bez ohľadu na celkový priemerný pracovný čas žalobcu, pre vznik nároku na náhradu žalobou uplatnenej nemajetkovej ujmy okrem porušenia uvedeného pravidla je rozhodujúca existencia peňažnou formou odčiniteľných negatívnych následkov v priamej príčinnej súvislosti s porušením uvedeného pravidla t. j. v súvislosti so samotným prekročením 48-hodinového pracovného času v týždni.
16. Nárok žalobcu nemožno založiť na skutkovom základe vychádzajúcom z rozsahu jeho pracovného času v priebehu jednotlivých mesiacov preto, že z pohľadu aplikovanej právnej normy nie je rozsah pracovného času žalobcu v každom mesiaci rozhodujúci. ... Údaj o výške FPČ vo výplatných páskach je iba teoretické číslo vyjadrujúce koľko pracovných hodín základného pracovného času má zamestnanec k dispozícii v mesiaci pri jeho spôsobe rozvrhnutia pracovného času, nehovorí však nič o tom, koľko z toho zamestnanec v mesiaci aj reálne odpracoval. Ako pracovný čas možno posudzovať len hodiny strávené v práci ako odpracované hodiny alebo pohotovosťou v mieste výkonu štátnej služby, iba tieto hodiny spolu tvoria celkový pracovný čas, a ich celkový počet je možné zistiť len po skončení mesiaca v závislosti o reálneho výkonu práce zamestnancom. Čas dovolenky (D) ani čas voľna za sviatok (VS) nie sú pracovným časom, ale sú práve dobou určenou na regeneráciu a oddych (zhodne článok 2 bod 1 a bod 2 Smernice, aj § 85 ods. 1 Zákonníka práce aj § 85 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z.). Ako výkon práce nemožno posudzovať ani dni, v ktorých zamestnanec nepracoval z dôvodu práceneschopnosti (PN), alebo z dôvodu návštevy lekára (LEK) či sprevádzania rodinného príslušníka (SRP) alebo z iných

dôvodov (SVP). Pracovné hodiny pripadajúce na deň, ktorý žalobca z rôznych dôvodov neodpracoval (D, VS, PN, LEK, SRP, SVP) 10 však stále zostávajú súčasťou hodnoty FPČ v danom mesiaci. Celkový počet hodín FPČ v každom mesiaci je určený iba tým, koľko pracovných dní v mesiaci prichádza do úvahy podľa spôsobu rozvrhnutia pracovného času zamestnanca a koľko pracovných hodín v týchto dňoch zamestnanec môže teoreticky odpracovať, ak by odpracoval všetky dni v mesiaci. Celkový počet hodín FPČ je pritom určený vopred na začiatku mesiaca bez ohľadu na to, že neskôr v priebehu mesiaca zamestnanec jeden alebo viac pracovných dní reálne neodpracuje – takéto skutočnosti sa potom na výplatnej páske zaznamenajú v iných položkách, ale nie v úprave hodnoty FPČ.“

V. K výške nemajetkovej ujmy

Z opatrnosti žalovaný však poukazuje aj na výšku nemajetkovej ujmy, ktorú žiada žalobca. Predmetná žalovaná suma predstavuje marginálny rozdiel oproti najnovším rozsudkom okresných súdov, resp. krajských súdov, v predmetných veciach. Súdna prax v prípadoch, kedy došlo k porušeniam smernice 2003/88/ES sa ustálila v rozsahu 1.500 Eur až 2.500 Eur. Žalovaný preto poukazuje na rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/85/2023 zo dňa 06.03.2024, cit: „Napadnutý rozsudok je nepreskúmateľný z dôvodu neodôvodnenia priznanej výšky nemajetkovej ujmy 6.996,04 Eur. Zároveň súd v svojom rozhodnutí neprihliadal na bežnú rozhodovaciu prax súdov v obdobných prípadoch, v ktorých súdy priznávajú priemernú náhradu približne 2 500 eur, (...)“ a ďalej v bode 26., cit.: „ (...) výška náhrad nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch iných žalobcov sa pohybuje v rozpätí od 1 500 € do 2.500 € (viď rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 6Co/35/2022, 6Co/60/2022, 6Co/193/2022, 6Co/102/2022, 11Co/222/2020, 11Copr/1/2020, 11CoPr/4/2020 – vo všetkých priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 2 000 €, sp. zn. 2CoPr/3/2019 – priznaná náhrada 1 500 € a sp.zn. 6Co/129/2022 – priznaná náhrada 2 500 €).“ Z rovnakého dôvodu žalovaný poukazuje aj na uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/7/2023 zo dňa 09.01.2024, ktorým odvolací súd rovnako zrušil rozhodnutia súdu prvej inštancie a vec vrátil na nové konanie taktiež poukazujúc na rôzne rozhodnutia krajských súdov, v ktorých je za „bežnú prax súdov“ označovaná čiastka od 1.500 Eur do 2.500 Eur. Žalovaný z rovnakého dôvodu poukazuje ďalej aj na nedávne uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/82/2023 zo dňa 03.04.2024, ktorým rovnako zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie konštatujúc, že priznaná suma 4.445,48 Eur je nedôvodne vysoká. Žalovaný ďalej poukazuje na uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/66/2023 zo dňa 19.06.2023 bod 46., ktorý sa priklonil k rovnakému záveru a zrušil rozsudok Okresného súdu Michalovce č. k. 5C/22/2022-150 zo dňa 05.12.2022, ktorým súd priznal žalobcovi nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 5.640,93 Eur a vec vrátil na nové konanie. Žalovaný poukazuje aj na uznesenie Krajského súdu v Košiciach 11CoPr/1/2023 zo dňa 17.04.2024, ktorý rovnako v bode 12. a 13. stanovil spôsob stanovenia výšky náhrady nemajetkovej ujmy, ako aj bežnú prax súdov v rozsahu 1.500 Eur až 2.500 Eur.

Žalovaný si dovolí poukázať aj na niekoľko ďalších rozhodnutí a výšku súm, ktorá bola priznaná v obdobných prípadoch, napríklad:

- Rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9CoSp/4/2020 z 5.5.2021 – 2.089 Eur,
- Rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2Co/1/2020 z 19.11.2020 – 2.000 Eur,
- Rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2Co/54/2020 z 3.12.2020 – 2.452,92 Eur,
- Rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2Co/60/2019 z 5.3.2020 – 1.500 Eur,
- Rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11CoPr/4/2019 z 6.5.2020 – 1.500 Eur,
- Rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 15Co/6/2020 z 24.11.2020 – 243,98 Eur,
- Rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/193/2023 z 19.04.2024 – 1.500 Eur,
- Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 2C/17/2021 z 20.5.2022 – 2.100 Eur,
- Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 2C/15/2021 z 27.5.2022 – 2.100 Eur,
- Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 5C/16/2021 z 19.4.2022 – 2.100 Eur,
- Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 3C/15/2021 z 11.5.2022 – 2.400 Eur,
- Rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 21C/60/2022 z 02.02.2023 – 0,00 Eur, - Rozsudok Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 16C/11/2023 z 30.01.2024 – 0,00 Eur,
- Rozsudok Okresného súdu Humenné sp. zn. 21C/45/2023 z 10.04.2024 – 1.200 Eur,
- Rozsudok Okresného súdu Humenné sp. zn. 5C/76/2023 z 11.01.2024 – 1.500 Eur.

Respektíve aj iné rozhodnutia, ako napríklad rozhodnutie Okresného súdu Košice II sp. zn. 37Cpr/6/2016 zo dňa 29.11.2021 (priznaná suma vo výške 1.500,- €), rozhodnutie Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 25C/29/2019 zo dňa 24.11.2020 (priznaná suma vo výške 1.200,- €), rozhodnutie Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 19C/23/2022 zo dňa 10.11.2022 (priznaná suma vo výške 1.000,- €).

V skratke žalovaný poukazuje aj na rozhodnutia Okresného súdu Pezinok sp. zn. 47C/3/2022, 9C/43/2022, 4C/60/2022, 47C/2/2022, 45C/63/2022, 8C/64/2022 alebo 8C/51/2023, ktorými súd priznal

po 2.500 Eur; rozhodnutia Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 12C/24/2023, 6C/29/2023, 17C/12/2023, 17C/13/2023, 17C/16/2023, 17C/17/2023 alebo 10C/6/2023, ktorými súd priznal 2.000 Eur; rozhodnutia Okresného súdu Rožňava sp. zn. 6C/35/2023, 6C/36/2023, 6C/37/2023, 6C/38/2023, 6C/88/2023, 11C/56/2023, 11C/89/2023 alebo 1C/38/2023, ktorými súd priznal 2.000 Eur; rozhodnutia Okresného súdu Prievidza sp. zn. 8C/23/2023, 8C/24/2023 alebo 8C/34/2023, ktorými súd priznal 2.000 Eur; rozhodnutie Okresného súdu Trebišov sp. zn. 13C/7/2023, ktorým súd priznal 2.000 Eur.
Je zrejmé, že súdy po celej Slovenskej republike sa neprikláňajú k matematickému výpočtu nemajetkovej ujmy.
Zároveň je zrejmé, že súdy mimo Banskobystrického kraja, resp. aj niektoré súdy v rámci Banskobystrického kraja, priznávajú výšku náhrady nemajetkovej ujmy v rozsahu 1.000 Eur až 2.500 Eur, resp. viac iba v odôvodnených prípadoch a aj to len do výšky približne 3.500 Eur.
Žalovaný zároveň dodáva, že súdy Slovenskej republiky skúmajú aj samotné porušenie smernice 2003/88/ES a jeho rozsah, nakoľko nemožno generalizovane ustanoviť, že by nesprávna, resp. neúplná transpozícia smernice 2003/88/ES zakladala akýkoľvek nárok tomu-ktorému žalobcovi bez bližšieho zisťovania špecifických osobitostí toho-ktorého prípadu.
Žalovaný dodáva, že nepovažuje žalobu za dôvodnú a nakoľko nedošlo k zásahu do práv žalobcu podľa článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES a tak neexistuje dôvod, aby bola priznaná žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v akejkoľvek výške. Avšak, žalovaný z opatrnosti predostrel súdu najnovšie rozhodnutia iných súdov v Slovenskej republike, ktoré sa vyjadrili k výpočtu, ako aj stanoveniu výšky nemajetkovej ujmy.

VI. K niektorým tvrdeniam žalobcu
K bodu 12 repliky žalovaný uvádza, že § 97 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. nepovažuje, ale len posudzuje tieto časy odpočinku ako výkon štátnej služby. Žalobca veľmi nesprávne používa slovo „považovať“ a nezmyselne ho zamieňa s pojmom „posudzovať“. Z gramatického výkladu predmetného ustanovenia je zrejmé, že pojem „posudzuje“ neznamená, že predmetné časy odpočinku sú výkonom štátnej služby. Predmetné časy odpočinku sa len posudzujú ako výkon štátnej služby, čo predstavuje diametrálny rozdiel v tvrdeniach žalobcu a skutočnosťou podľa § 97 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z..
Predmetný rozdiel sa vzťahuje teda aj na bod 11 repliky na strane 13 a 14, kedy žalobca tvrdí, že je jedno či sa na účely mzdy evidujú odpracované hodiny alebo nie, keďže údajne jeho plat vychádza z tarifného platu v závislosti od konkrétnej platovej triedy. Je zrejmé, že tvrdenie žalobcu je nepravdivé a to z dôvodu, že v prípade, ak by sa predmetné časy odpočinku neposudzovali ako výkon štátnej služby, tak by žalobca v žiadnom mesiaci nenaplnil fond pracovného času a teda by mu nemohla byť vyplatená ani odmena podľa platových tabuliek. Preto je nanajvýš podstatné, či sa teda tieto časy posudzujú ako výkon štátnej služby alebo nie, je preto zrejmé, že tvrdenia žalobcu sú zavádzajúce a nepravdivé.
K časti repliky „K pojmu priemerný čas“ žalovaný uvádza, že nie je podstatné, či ustálime referenčné obdobie podľa smernice 2003/88/ES alebo podľa zákona č. 315/2001 Z. z. Zo smernice celkom zrejme vyplýva, že pri protipožiarnych službách je referenčné obdobie na výpočet priemerného týždenného pracovného času 6 mesiacov. Vyplýva to z účelu predmetných ustanovení, keďže v prípadoch podľa článku 17 je nevyhnutné na účely zabezpečenia chodu predmetných odvetví, ktoré vyžadujú neustálu činnosť, aby bolo možné sa odchýliť od 4-mesačných referenčných období a toto obdobie rozšíriť až do rozsahu 12 mesiacov v určitých špecifických prípadoch za podmienok stanovených smernicou 2003/88/ES. Z uvedeného dôvodu žalovaný poukazuje na článku 19, ktorý stanovuje, že referenčné obdobie v tomto prípade je 6 mesiacov.
Zároveň, nakoľko žalobca veľmi zmätočne preskakuje zo smernice 2003/88/ES na zákon č. 315/2001 Z. z. a späť podľa toho, ktoré ustanovenie mu vyhovuje viac, žalovaný uvádza, že predmetná časť smernice a teda referenčné obdobie dlhé 6 mesiacov bola s určitosťou transponovaná aj do vnútroštátneho právneho poriadku Slovenskej republiky. Účel § 86 zákona č. 315/2001 Z. z. je totožný s účelom článkov 16 a 19, teda rozvrhnutie služobného času do určitých referenčných období. Tieto ustanovenia vytvárajú priestor na rozvrhovanie služieb do určitého časového rozmedzia, v rámci ktorého sa počíta priemerný pracovný čas. V podmienkach Slovenskej republiky sa toto časové rozmedzie chápe ako 6 kalendárnych mesiacov v rade, konkrétne v čase od januára do júna a od júla do decembra. Zároveň zo smernice 2003/88/ES vyplýva len, že referenčné obdobie predstavuje 6 kalendárnych mesiacov po sebe a vôbec ho „neukotvuje“ do konkrétnych kalendárnych mesiacov. Z uvedeného dôvodu, ak prijmeme argumentáciu žalobcu, že smernica 2003/88/ES bola nesprávne transponovaná a je nevyhnutné ju aplikovať priamo, tak na účely predmetného súdneho konania, ako aj ďalších obdobných, možno prijať záver, že podľa smernice 2003/88/ES vychádzame zo šiestich po sebe nasledujúcich mesiacov na účely

výpočtu priemerného pracovného času žalobcu a teda obdobie posledných 3 rokov rozdelíme do šiestich 6- mesačných referenčných období, v rámci ktorých vypočítame priemerný pracovný čas žalobcu.

6. Súd vykonal dokazovanie na pojednávaní konanom dňa 18.10.2024 výsluchom strany a to žalobcu, oboznámením sa s prednesom právneho zástupcu žalobcu, oboznámením sa s prednesom zástupcu žalovaného, ako aj oboznámením sa s listinnými dôkazmi a to dokladmi žalobcu k vymenovaniu za príslušníka HaZZ, rozpisom pracovnej pohotovosti, vyčíslením nároku žalobcu, výplatnými páskami žalobcu, plánom služieb, dokladmi žalovaného, prehľadom plánu služieb, výpočtom priemerného služobného času žalobcu a zistil tento skutkový stav.

7. Žalobca na pojednávaní uviedol, že počas štúdií dospel k záveru, že by chcel fungovať v rámci Hasičského záchranného zboru, vždy túžil byť príslušník s nerovnomerným rozvrhnutým pracovným časom, teda vykonávať zásahovú činnosť. Vzhľadom k tomu, že si postupom času založil rodinu, dospel k záveru, že by bolo vhodné vzniesť túto žalobu, nakoľko neprimerane veľa času trávi v zamestnaní. Má dve maloleté deti, jedna dcérka má dva roky, druhá dcérka má osem mesiacov a vlastne prichádza o čas, ktorý môže byť s nimi. V poslednej dobe počul myšlienku, že buďte s deťmi kým sú malé, lebo po zvyšok života budú už len veľké, takže každú chvíľu, ktorú má sa snaží venovať im. Zároveň si s manželkou začali budovať zázemie, stavajú, opravujú, rekonštruujú rodinný dom, takže pokiaľ nie je s deťmi, venuje sa budovaniu spoločného zázemia.

8. Súd zotrval na posúdení nároku žalobcu ako nároku o náhradu škody, ktorá mu vznikla porušením práva Európskej únie, nebola dôvodná ani námietka pasívnej vecnej legitimácie žalovaného, keďže predmetom žaloby nie je pracovnoprávny spor, nie je dôvod, aby žalobca žaloval svojho zamestnávateľa. Naopak bolo doposiaľ vždy právoplatne judikované, že žalovaný je v spore pasívne vecne legitimovaný - pasívne vecne legitimovaným subjektom v danom spore je Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR ako orgán, do pôsobnosti ktorého spadá aj Hasičský a záchranný zbor. V tejto súvislosti treba poukázať na princíp právnej istoty vyjadrený v článku 2 C. s. p., ktorý znamená okrem iného aj legitímne očakávania sporových strán, že ich spor bude rozhodnutý spravodlivo. Hoci o otázkach, ktoré súdu v tomto konaní rieši ako otázky predbežné, neexistuje „ ustálená rozhodovacia prax najvyšších súdnych autorít“, existuje stabilná rozhodovacia prax súdov prvoinštatnčných, ako aj súdov druhoinštančných, a žalovaný neuviedol žiadne také skutočnosti a dôkazy, z ktorých by súd mohol vyvodiť iné právne závery.
Žalovaný v konaní namietal tvrdenie žalobcu, že dotknutá Smernica nebola do právneho poriadku SR transformovaná správne, tvrdil, že úprava v ZoHaZZ neodporuje dotknutej Smernici, a že nie je daný základ nároku žalobcu na náhradu škody v dôsledku porušenia jeho práv plynúcich z čl. 2 a 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES.
14. Podľa Čl.2 ods. 1 C.s.p., ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Podľa ods. 2, právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. Podľa ods. 3, ak sa spor na základe prihliadnutia na prípadné skutkové a právne osobitosti prípadu rozhodne inak, každý má právo na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie tohto odklonu.
Súd poukazuje na princíp právnej istoty vyjadrený v článku 2 C. s. p., ktorý znamená okrem iného aj legitímne očakávania sporových strán, že ich spor bude rozhodnutý spravodlivo. Zásada právnej istoty je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces. Ochrane právnej istoty ako základnému aspektu právneho štátu venuje náležitú pozornosť aj Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre (rozsudok vo veci Brumărescu proti Rumunsku z 28. októbra 1999 a vo veci Ryabykh proti Rusku z 24. júla 2003). Žalovanému, ktorý je stranou sporu na strane žalovaného vo všetkých takýchto obdobných sporoch sú isto známe závery stoviek právoplatných rozhodnutí súdov SR (provinštančných a druhoinštančných), že dotknutá Smernica nebola do ZoHaZZ prevzatá správne, pretože vnútroštátna právna úprava (ZoHaZZ) umožňuje zamestnávateľovi nezapočítať neaktívnu časť služobnej pohotovosti do služobného času v rozpore s čl. 2 Smernice a rozvrhnúť žalobcovi - príslušníkovi HaZZ služobný (pracovný) čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu stanovenú v čl. 6 písm. b/ predmetnej smernice, a zároveň že základ nároku žalobcu je tak daný, keďže sú splnené 3 podmienky: 1. cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva a porušenie je dostatočne závažné; 2. existencia škody a 3. priama príčinná súvislosť medzi porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom. Bolo by nadbytočné opakovane v tomto rozhodnutí uvádzať totožné obsiahle odôvodnenie,

preto súd poukazuje príkladom na závery rozsudku prejednávajúceho senátu sp.zn. 13C/17/2021-287 zo dňa 12.10.2021 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu Banská Bystrica sp.zn. 17Co/16/2022-376 zo dňa 26.10.2022. Na týchto záveroch súd v plnom rozsahu zotrváva a odkazuje na ne.

9. Súd v rámci dokazovania oboznámil listiny: doklady žalobcu k vymenovaniu za príslušníka HaZZ, rozpis pracovnej pohotovosti s vyčíslením nároku žalobcu, výplatné pásky žalobcu za obdobie apríl 2021 až február 2024, Plán služieb, rozhodnutia Súdneho dvora, doklady žalovaného - Prehľad plánu služieb, výpočet priemerného služobného času žalobcu.

10. Pokiaľ súd zotrval na posúdení nároku žalobcu ako nároku o náhradu škody, ktorá mu vznikla porušením práva Európskej únie, nebola dôvodná ani námietka pasívnej vecnej legitimácie žalovaného, keďže predmetom žaloby nie je pracovnoprávny spor, nie je dôvod, aby žalobca žaloval svojho zamestnávateľa. Naopak bolo doposiaľ vždy právoplatne judikované, že žalovaný je v spore pasívne vecne legitimovaný - pasívne vecne legitimovaným subjektom v danom spore je Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR ako orgán, do pôsobnosti ktorého spadá aj Hasičský a záchranný zbor. V tejto súvislosti treba poukázať na princíp právnej istoty vyjadrený v článku 2 C. s. p., ktorý znamená okrem iného aj legitímne očakávania sporových strán, že ich spor bude rozhodnutý spravodlivo. Hoci o otázkach, ktoré súdu v tomto konaní rieši ako otázky predbežné, neexistuje „ ustálená rozhodovacia prax najvyšších súdnych autorít“, existuje stabilná rozhodovacia prax súdov prvoinštatnčných, ako aj súdov druhoinštančných, a žalovaný neuviedol žiadne také skutočnosti a dôkazy, z ktorých by súd mohol vyvodiť iné právne závery.

11. Žalovaný v konaní namietal tvrdenie žalobcu, že dotknutá Smernica nebola do právneho poriadku SR transformovaná správne, tvrdil, že úprava v ZoHaZZ neodporuje dotknutej Smernici, a že nie je daný základ nároku žalobcu na náhradu škody v dôsledku porušenia jeho práv plynúcich z čl. 2 a 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES.

11.1. Podľa Čl.2 ods. 1 C.s.p., ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Podľa ods. 2, právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. Podľa ods. 3, ak sa spor na základe prihliadnutia na prípadné skutkové a právne osobitosti prípadu rozhodne inak, každý má právo na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie tohto odklonu.

11. 2. Obdobne ako v bode 9.4. tohto odôvodnenia súd poukazuje na princíp právnej istoty vyjadrený v článku 2 C. s. p., ktorý znamená okrem iného aj legitímne očakávania sporových strán, že ich spor bude rozhodnutý spravodlivo. Zásada právnej istoty je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces. Ochrane právnej istoty ako základnému aspektu právneho štátu venuje náležitú pozornosť aj Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre (rozsudok vo veci Brumărescu proti Rumunsku z 28. októbra 1999 a vo veci Ryabykh proti Rusku z 24. júla 2003). Žalovanému, ktorý je stranou sporu na strane žalovaného vo všetkých takýchto obdobných sporoch sú isto známe závery stoviek právoplatných rozhodnutí súdov SR (provinštančných a druhoinštančných), že dotknutá Smernica nebola do ZoHaZZ prevzatá správne, pretože vnútroštátna právna úprava (ZoHaZZ) umožňuje zamestnávateľovi nezapočítať neaktívnu časť služobnej pohotovosti do služobného času v rozpore s čl. 2 Smernice a rozvrhnúť žalobcovi - príslušníkovi HaZZ služobný (pracovný) čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu stanovenú v čl. 6 písm. b/ predmetnej smernice, a zároveň že základ nároku žalobcu je tak daný, keďže sú splnené 3 podmienky: 1. cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva a porušenie je dostatočne závažné; 2. existencia škody a 3. priama príčinná súvislosť medzi porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom. Bolo by nadbytočné opakovane v tomto rozhodnutí uvádzať totožné obsiahle odôvodnenie, preto súd poukazuje príkladom na závery rozsudku prejednávajúceho senátu sp.zn. 18C/25/2023 zo dňa 02.08.2023 (viď najmä body 11-12 odôvodnenia) v spojení s rozsudkom Krajského súdu Banská Bystrica sp.zn. 17Co/100/2023 z 20.03.2024 (viď najmä body 12-18 odôvodnenia a bod 23 odôvodnenia - poukaz na ustálenú rozhodovaciu prax Krajského súdu Banská Bystrica v obdobných sporoch). Na týchto záveroch súd v plnom rozsahu zotrváva a odkazuje na ne.

11.3. Žalovaný sa k záverom o tom, že nezapočítaním neaktívnej časti služobnej pohotovosti do pracovného času žalobcu dochádza k porušovaniu čl. 2 Smernice, nijako nevyjadril. Žalovaný namietal, že žalobca v konaní nepreukázal skutočnosť, že v tomto konkrétnom prípade došlo k prekračovaniu maximálneho týždenného pracovného času 48 hod./ týždenne, keď namietol správnosť výpočtu žalobcu uvedený v žalobe a zároveň predložil súdu vlastný výpočet priemerného týždenného pracovného času. V tomto svojom výpočte určil referenčné obdobia 6 mesiacov: apríl - september 2021, október 2021 - marec 2022, apríl - september 2022, október 2022 - marec 2023, apríl - september 2023, október 2023 - február 2024. K výpočtom uviedol, že do odslúžených hodín započítal o.i. aj čas služobnej pohotovosti, nezapočítaval niektoré časy služobného voľna s náhradou mzdy. V rámci tohto prepočtu ani v jednom období nezistil prekročenie maximálneho týždenného pracovného času nad 48 hod./týždenne. Žalobca namietol správnosť výpočtov, kedy žalovaný zjavne nezohľadnil pracovný čas v niektorých prípadoch, kedy žalobca v uvedenom období reálne vykonával službu a to v celkovom súčte 162:36 hodín. Žalovaný sa k tejto námietke nijako nevyjadril. Žalobca namietol uvedený prepočet ako nesprávny a zavádzajúci, nakoľko nemá oporu vo vnútroštátnej úprave, ani v práve EÚ, ani v judikatúre Súdneho dvora. Žalovaný svojvoľne niektoré časy plateného voľna žalobcu ako dovolenka, PN, a iné nezapočítal na odpracovaný čas, iné zas započítal. Žalovaný sa k týmto námietkam nevyjadril. Kontrolný výpočet vykonal žalovaný len pre účely tohto súdneho konania, neexistuje žiadna úprava na nerovnomerné rozvrhovanie služobného času pri plánovaní služieb v rámci vopred určených „referenčných období“ tak, aby aj pri zohľadnení času neaktívnej časti služobnej pohotovosti nedochádzalo k prekračovaniu maximálneho týždenného pracovného času tak, ako to uviedol žalobca v žalobe. Nie je zrejmé, na základe čoho potom žalovaný v tomto konaní vychádzal z ním určených referenčných období stanovených výlučne na obdobie, za ktoré si žalobca uplatňuje svoj nárok. Podmienky pre neprekračovanie maximálneho týždenného pracovného času musia byť pre všetkých zamestnancov rovnaké, nemôžu byť pre každého jednotlivého hasiča odlišne stanovené. Podľa všeobecnej zásady čl.6 Smernice členské štáty prijmú opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie toho, že nebude prekračovaný maximálny týždenný pracovný čas nad 48 hod./týždenne pre každé obdobie siedmich dní. Žalovaný neuviedol žiadne také všeobecne záväzné opatrenie, ktoré by uvedené zabezpečovalo pri rozvrhovaní služobného času hasičov slúžiacich v zmenách v určenom referenčnom období 6 mesiacov. Pri tom nie je sporné, že aktuálne je určovaný plán služieb na mesačnej báze, žalovaný neuviedol, akým spôsobom pri takomto rozvrhovaní služieb sa zabezpečí neprekračovanie maximálneho týždenného pracovného času 48 hod./ týždenne. Podľa rozsudku Súdneho dvora C-254/18: „Článok 6 písm. b), článok 16 písm. b) a článok 19 prvý odsek smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá na účely výpočtu priemerného týždenného pracovného času stanovuje referenčné obdobia, ktoré sa začínajú a končia v určitých kalendárnych dátumoch, pokiaľ táto právna úprava obsahuje mechanizmy, ktoré umožňujú zabezpečiť, že priemerný maximálny týždenný pracovný čas v rozsahu 48 hodín bude rešpektovaný počas každého obdobia šiestich mesiacov zapadajúceho do rámca dvoch po sebe nasledujúcich pevných referenčných období.“ Naša vnútroštátna právna úprava v prípade hasičov neobsahuje žiadne mechanizmy, ktoré by zabezpečili, že nebude prekračovaný 48 hodinový týždenný pracovný čas v každom období dvoch po sebe nasledujúcich pevných referenčných období. Žalobca uviedol výpočet priemerného týždenného pracovného času za jednotlivé roky pri zohľadnení skutočného počtu hodín služobnej pohotovosti, ktorých výkon preukázal z dokladov získaných od žalovaného (ktoré slúžia na výpočet mzdy), kedy evidentne opakovane dochádza k prekročeniu maximálneho priemerného týždenného pracovného času. Preto súd tvrdenie žalobcu považoval za preukázané. Potom sa súd plne stotožňuje s výpočtom žalobcu v žalobe, ktorý preukázal, že za celé žalované obdobie dochádza k prekračovaniu maximálneho týždenného pracovného času (súd v tomto smere poukazuje aj na zdôvodnenie námietok žalobcu proti výpočtom žalovaného viď bod 5. tohto odôvodnenia).

12. Súd sa vzhľadom na vyššie uvedené podrobnejšie zaoberá v dôvodoch rozhodnutia uplatnenou výškou odškodnenia.

13. Podľa čl. 36 ods.1 písm. c), d) a e) zákona č. 460/1992 Zb. Ústavy SR (ďalej len ako „Ústava SR“), zamestnanci majú právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky. Zákon im zabezpečuje najmä
ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci (písm. c),
najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času (písm. d),
primeraný odpočinok po práci (písm. e).

14. Podľa § 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len ako „Obč. Z.), fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

15. Podľa § 13 ods. 1 Obč. Z., fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. Podľa ods. 2, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Podľa ods. 3, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

16. Podľa § 853 ods. 1 Obč. Z., občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie.

17. Súdny dvor ustálil, že náhrada škody spôsobenej jednotlivcom porušením komunitárneho práva zo strany členského štátu musí byť adekvátna spôsobenej škode. Keďže v tejto oblasti neexistuje komunitárna právna úprava, kritériá na určenie rozsahu odškodnenia vyplývajú z vnútroštátneho právneho poriadku, pričom však tieto kritériá nemôžu byť menej priaznivé ako tie, ktoré sa uplatňujú v prípade porušenia vnútroštátneho práva, a rovnako tieto kritériá nesmú mať taký charakter, že spôsobia praktickú nemožnosť dosiahnutia odškodnenia, prípadne ho neprimerane sťažia. V neposlednom rade náhrada škody spôsobenej jednotlivcom porušením práva Únie musí byť primeraná vzniknutej škode, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu jeho práv. Je potom na vnútroštátnom práve členských štátov, aby pri dodržaní zásady rovnocennosti a efektivity určili, či sa náhrada škody musí poskytnúť vo forme udelenia dodatočného náhradného voľna, alebo vo forme finančného odškodnenia a aby definovali pravidlá týkajúce sa spôsobu výpočtu tejto náhrady. Slovenská právna úprava neobsahuje pravidlá na odškodňovanie jednotlivcov pri porušovaní komunitárneho práva. V posudzovanej veci dospel súd k záveru, že je potrebné stotožniť sa s argumentáciou žalobcu, že nerešpektovaním Smernice mu vznikla nemajetková ujma, ktorú je možné analogicky (pozn. súdu - § 853 Obč. Z.) posudzovať podľa zásad upravených v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, vzťahujúcich sa na právo na ochranu osobnosti. Podľa Článku 36 ods. 1 písm. c), d) a e) Ústavy SR majú mať zamestnanci (teda aj žalobca) právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky a zákon (v danom prípade ZoHaZZ) im má zabezpečiť o.i. ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času a primeraný odpočinok po práci (obdobne v zmysle čl. 40 Ústavy SR má každý právo na ochranu zdravia). V oblasti pracovnoprávnej je právo na ochranu zdravia zabezpečované predovšetkým zavádzaním takých opatrení, ako je organizácia pracovného času a odpočinku. Každý má pritom právo na odpočinok a zotavenie vrátane rozumného vymedzenia pracovného času a pravidelne platenej dovolenky tak, ako to je zakotvené aj v článku 24 Všeobecnej deklarácie ľudských práv. Samotná Smernica 2003/88/ES, ako aj Smernica 89/391/EHS vychádzali z faktu, že ešte je stále príliš vysoký výskyt pracovných úrazov a chorôb z povolania a preto sa musia bezodkladne zaviesť, resp. zlepšiť preventívne opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov a tento cieľ sa nemá podriaďovať ekonomickým úvahám. Všetci pracovníci majú mať primeranú dobu odpočinku a všetkým pracovníkom spoločenstva sa musí poskytnúť minimálny denný, týždenný a ročný čas odpočinku a primerané prestávky v práci. Na základe uvedeného je potom potrebné zaviesť maximálnu hranicu týždenného času. Na základe dokladov predložených žalobcom vyplynulo, že pri určovaní ev. nariadení pracovnej pohotovosti spolu s určeným služobným časom došlo k prekračovaniu maximálneho limitu 48-hodín priemerného pracovného týždňa u žalobcu v rozhodnom období (apríl 2021 - február 2024) a to najmä v súvislosti s nezapočítavaním neaktívnej časti služobnej pohotovosti do odpracovaného času pre účely rozvrhovania služieb. Súd vzhľadom na uvedené potom konštatuje, že žalobcovi v príčinnej súvislosti nerešpektovania čl. 2 a čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES vznikla nemajetková ujma, nakoľko došlo (dlhodobo) k porušovaniu jeho základných osobnostných práv - práva na ochranu zdravia, práva na ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, práva na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času, práva na primeraný odpočinok po práci, ako aj práva na vedenie súkromného rodinného života. V zmysle § 13 Občianskeho zákonníka môže poškodená osoba požadovať popri morálnej satisfakcii aj peňažnú satisfakciu a to tam, kde by sa satisfakcia morálna nejavila ako postačujúca. V prejednávanej veci, ktorá vychádza z tej skutočnosti, že SR neprijala takú vnútroštátnu úpravu pri služobnom pomere hasičov, aby boli transformované dotknuté ustanovenia smernice do vnútroštátneho poriadku, je potrebné

dospieť k záveru, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu, ako aj žaloba na odstránenie trvajúcich následkov nie je na mieste, vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah (štát) a vzhľadom na dĺžku trvania neoprávnených zásahov zo strany žalovaného do práv žalobcu. Rovnako tak neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie. Tieto prostriedky nápravy za uvedených okolností strácajú svoju účinnosť a funkčnosť a v takom prípade súdna prax nevylučuje možnosť bez ďalšieho uplatniť finančné zadosťučinenie. Samotné ustanovenie § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka uvádza pritom možnosti domáhať sa peňažného zadosťučinenia len príkladmo a podmienky pre vznik tohto práva sú splnené vo všetkých prípadoch neoprávnených zásahov obdobnej závažnosti, kedy bude len morálne zadosťučinenie nepostačujúce. Pokiaľ sú splnené všetky 3 podmienky, štát musí s výhradou nároku náhrady škody, ktorá má základ priamo v práve Únie, napraviť následky spôsobenej škody podľa vnútroštátneho práva, upravujúceho zodpovednosť za spôsobenú škodu, pričom podmienky náhrady škody stanovené vo vnútroštátnych právnych úpravách nemôžu byť menej výhodné ako podmienky týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy (zásada ekvivalencie) a nemôžu byť upravené tak, aby viedli k praktickej nemožnosti, alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady (zásada efektivity). V danej veci je podstatnou tá skutočnosť, že právo žalobcu na primeraný odpočinok po vykonanej práci je permanentne - niekoľko rokov porušované, pričom povaha výkonu práce žalobcu je veľmi psychicky ako aj fyzicky náročná, neraz si vyžaduje aj nasadenie vlastného života a preto je nesmierne dôležité, aby žalobca mal možnosť si po vykonanej práci si aj primerane odpočinúť, venovať sa svojim záľubám, rodine a iným aktivitám. V dôsledku aktuálnej právnej úpravy, pokiaľ čas služobnej pohotovosti nie súčasťou služobného času, sa na strane žalobcu počas celého trvania služobného pomeru skracuje čas odpočinku. Tým mal súd preukázanú existenciu škody na strane žalobcu, ktorá je nepochybne v priamej príčinnej súvislosti s porušením komunitárneho práva. V dôsledku nerešpektovania čl. 2 ods. 1 a 2 a čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES pri rozvrhovaní pracovného času prišiel žalobca o veľký počet hodín voľného času, ktoré by inak venoval rozvíjaniu osobných, rodinných a priateľských vzťahov, ako aj fyzickej a psychickej relaxácii, čím došlo k zásahu do jeho osobnostných práv (práva na ochranu zdravia, práva na ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, práva na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času, práva na primeraný odpočinok po práci a práva na vedenie súkromného rodinného života), za čo mu nepochybne patrí nárok na primerané odškodnenie. Samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením a práve peňažná náhrada sa javí ako spôsobilá forma odškodnenia takejto vzniknutej ujmy.

18. Pri posudzovaní nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy je súd viazaný len v tom smere, že má posúdiť primeranosť uplatňovanej výšky náhrady ujmy, ktorú v dôsledku nesprávnej implementácii normy Európskej únie žalobca utrpel. Spôsob určenia resp. posudzovania výšky je na úvahe súdu. Slovenská právna úprava odlišuje medzi právom na ochranu osobnosti (§ 11 a nasl. Obč. z.) a právom na náhradu škody (§ 415 a nasl. Obč. z.), nakoľko je medzi nimi pojmová i obsahová odlišnosť. Právo na ochranu osobnosti predstavuje nemajetkové právo, rýdzo osobnej povahy a je úzko späté s osobnosťou človeka a jej prejavmi. Právo na náhradu škody patrí tak fyzickej, ako aj právnickej osobe a nemá povahu absolútnu, ale len povahu relatívnu a majetkovú. Zásadný rozdiel je aj medzi odškodnením nemajetkovej ujmy v peniazoch a náhrady škody ako majetkovej ujmy, ktorý spočíva v tom, že pri určení nemajetkovej ujmy v peniazoch sa vychádza iba z predpokladu, akú ujmu mohol zásah vyvolať a nemožno zistiť presne skutočnú ujmu, ktorú však v prípade náhrady škody treba presne uviesť a preukázať (Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 20. apríla 2011, sp. zn. 4Cdo 168/2009). V zmysle nálezu Ústavného súdu III. Ús 288/2017 z 05.12.2017, „...pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako, a v ich judikatúre by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady.“. Ústavný súd skonštatoval, že priznanie náhrady nemajetkovej ujmy závisí vo veľkej miere na úvahe rozhodujúceho súdu, na druhej strane však táto úvaha neznamená priestor na svojvôľu, či arbitrárnosť. Príslušný súd musí uskutočniť dokazovanie a následne na základe z neho vyplývajúcich skutkových zistení posúdiť, či táto ujma vznikla a ako bola závažná. Jej vznik pritom musí tvrdiť a doložiť navrhovateľ, ktorý nesie dôkazné bremeno. Príslušné závery súdu musia byť riadne odôvodnené a musia spočívať na logických a legitímnych faktoch. Podľa Uznesenia Najvyššieho súdu SR z 30. apríla 2008, sp.zn. 5 Cdo 126/2007, súd pri úvahách o tom, či je namieste priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch prihliada aj na iné kritéria, ako sú kritéria uvedené v § 13 ods. 2 Obč. Z. Priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch zákon ponecháva na voľnej úvahe súdu – ten však musí hodnotiť tak jednotlivé okolnosti, ako aj celkovú povahu konkrétneho prípadu. Určiť konkrétne pravidlá hodnotenia je takmer nemožné vzhľadom na

rozdielnosť toho - ktorého konkrétneho prípadu a vzhľadom na povahu osobnostného práva, ochrany ktorého sa fyzická osoba domáha. Cieľom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je určitá satisfakcia za spôsobený zásah do súkromného a rodinného života fyzickej osoby a nemôže na strane žiadateľa slúžiť na neprípustné obohacovanie a na druhej strane nemôže mať likvidačný charakter voči tomu, kto je na zaplatenie nemajetkovej ujmy zaviazaný (Rozsudok Krajského súdu v Nitre z 25. septembra 2013, sp. zn. 25 Co 18/2013). Určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy je zo zákona na voľnej úvahe súdu, ktorá však musí byť odôvodnená a musí mať základ v zistenom skutkovom stave. Nevyhnutné je zohľadniť aj samotný účel náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorý v rámci primeraného zadosťučinenia konania o ochrane osobnosti sleduje predovšetkým funkciu satisfakčnú, pretože rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nie je možné exaktne kvantifikovať a vyčísliť. Nemajetková ujma, ktorá vznikla porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom slova zmysle ani odškodniť nedá a je možné za ňu poskytnúť len satisfakciu (Rozsudok Krajského súdu v Nitre z 2. októbra 2013, sp. zn. 9 Co 330/2012).

19. Vznik zodpovednosti členského štátu za porušenie komunitárneho práva sa teda posudzuje podľa pravidiel, ktoré ustanovil Súdny dvor. Spôsob a rozsah odškodnenia však už závisia od vnútroštátnej právnej úpravy členského štátu. Vnútroštátna úprava však musí rešpektovať požiadavku, že kritériá na určenie rozsahu odškodnenia nesmú mať taký charakter, že spôsobia praktickú nemožnosť odškodnenia alebo dosiahnutie odškodnenia neprimerane sťažia. Rovnako poskytnutá náhrada škody musí byť adekvátna spôsobenej škode. V slovenskom právnom poriadku je právnym základom zodpovednosti štátu za škodu čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ktorý ustanovuje, že každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom, pričom podmienky a podrobnosti majú byť upravené v zákone. Slovenská republika prijala zákon č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci účinný od 1. júla 2004. Posudzovanie zodpovednosti štátu za porušenie komunitárneho práva v zmysle tejto úpravy je však vylúčené vzhľadom na úpravu rozsahu použiteľnosti zákona (§ 3), explicitne zákon uvádza (§ 9 ods. 1), že sa z právnej úpravy vylučuje postup alebo výsledok postupu Národnej rady Slovenskej republiky pri výkone jej pôsobnosti podľa čl. 86 písm. a) a d) Ústavy Slovenskej republiky („do pôsobnosti Národnej rady Slovenskej republiky patrí najmä: a) uznášať sa na ústave, ústavných a ostatných zákonoch a kontrolovať, ako sa dodržiavajú“). Pokiaľ si teda žalobca uplatňuje svoj nárok za použitia analógie § 13 v spojení s § 11 OZ, súd aplikáciu ustanovení o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy priznávanej fyzickým osobám v prípade zásahu do ich osobnostných práv považoval za správny, zohľadniac pri určení výšky náhrady kritériá stanovené zákonom a vyplývajúce z judikatúry. Žalobca svojou výpoveďou v spojení s listinnými dokladmi preukázal, že pri takomto rozvrhnutí pracovného času, ktorý je v rozpore s právom EÚ, prichádza o voľný čas, ktorý by inak mohol venovať rozvoju osobných, rodinných, priateľských vzťahov, fyzickej a psychickej relaxácií. Naopak, o to viac času trávi v práci, pričom sa jedná o fyzicky aj psychicky náročné zamestnanie, čo má dopad na jeho zdravotný aj psychický stav. Žalobca výpoveďou preukázal, že daný stav mal vplyv na jeho súkromný život, kedy vzhľadom na pracovnú zaťaženosť má obmedzený kontakt s rodinou, sťažený časový priestor na budovanie spoločného domova, má obmedzené možnosti pri pomoci svojim rodičom (matke v čase jej choroby). Nemá čas a možnosť venovať sa aktívne športu – futbal, rozvíjať priateľské vzťahy a väzby. Na svojom zdravotnom stave pociťuje nedostatok voľného času na regeneráciu, ako následok pracovného nasadenia zvýšenie krvného tlaku, cholesterolu. Uvedené nemožno zľahčovať, najmä ak takýto stav pretrváva dlhodobo a žalovaný nevyvíja žiadne kroky k zmene tohto stavu napriek množstvu právoplatných súdnych rozhodnutí. Je zjavné, že doposiaľ určené sumy odškodnenia nemali dostatočne účinný vplyv na kroky žalovaného, ktorými by daný protiprávny stav odstránil. Žalobca zdôraznil, že podanou žalobou sa domáha náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy vyčíslenej podľa počtu hodín určenej služobnej pohotovosti, ktoré reálne odslúžil a ktoré mu neboli započítané do služobného času. Nežaluje teda nemajetkovú ujmu vyčíslenú za presný počet odpracovaných hodín nad 48 hod týždenne tak, ako sa to snažil prezentovať žalovaný (zjavne nesprávne). Žalobca sám poukázal na to, že počas žalovaného obdobia odpracoval 2060,80 hodín určenej služobnej pohotovosti, ktorá mu nebola započítaná do pracovného času, po prepočte predstavuje nemajetkovú ujmu v peniazoch vo výške 3,16 EUR (6.516,35 EUR : 2060,80hodín) za každú hodinu porušovania jeho práv. Táto suma je približne rovnaká, než je priemer minimálnych hodinových miezd v Slovenskej republike pre prvý, t. j. najľahší stupeň náročnosti práce, ktorá za žalované obdobie predstavovala priemerne sumu vo výške 3,91 EUR (2021 – 2024). Žalobca za primeranú náhradu považuje finančné odškodnenie rovnajúce sa odmene, ktorú mu priznáva zákon o HaZZ ako pri nariadenej služobnej pohotovosti (t.j. mimo určenej služobnej pohotovosti). Súd stanovený postup žalobcu pri výpočte náhrady škody považoval za primeraný charakteru a spôsobu, akým k zásahu došlo, ako aj

k následkom na jeho živote a to vo väzbe na porovnateľné kritérium ceny práce, z ktorého vychádzal žalobca. Preukázaná ujma na strane žalobcu súvisí s výkonom jeho práce, preto postup pri hodnotení primeranosti uplatneného nároku v porovnaní s ocenením takejto práce podľa zákonných pravidiel súd považuje za prípustný. Súd uvedené porovnanie nepovažuje za vyčíslenie mzdových nárokov ale len za porovnanie vyčísleného a uplatneného nároku žalobcu s obdobnými mzdovými nárokmi. Súd tiež v záujme právnej istoty poukazuje na to, že z vlastnej činnosti je mu známy obdobný postup výpočtu náhrady škody v porovnateľných prípadoch, ktorý bol preskúmaný na odvolanie žalovaného aj druhoinštančným súdom (Krajský súd v Banskej Bystrici – viď aj bod 23 odôvodnenia rozsudku Krajského súdu Banská Bystrica sp.zn. 17Co/100/2023 z 20. 03. 2024). Žalovaný v rámci svojej obrany poukázal na množstvo rozhodnutí v obdobných sporoch najmä Okresného súdu Košice II, kde bola priznaná náhrada vo výške 1.000 Eur až 2.500 Eur. Z činnosti súdu sú známe rozhodnutia iných súdov, ktorými boli priznané aj vyššie náhrady cca od 2.500 Eur do 6.100 Eur (napr. KS KE sp. zn. 3Co/229/2019, KS KE, sp. Zn. 6CoPr/2/2019, Krajský súd Banská Bystrica, sp. zn. 14Co/36/2022). Žalobcom uplatnený nárok za rovnaké porušovanie jeho práv, za porovnateľné obdobie, vo výške 6.516,35 Eur tak zjavne neprekračuje náhrady priznávané v obdobných veciach. Okrem toho súd vzal do úvahy aj plynutie času, keďže nárok žalobcu je porovnávaný s minimálnymi mzdovými nárokmi v SR, je zrejmé, že plynutím času od doby predchádzajúcich rozhodnutí (spory sa vedú od roku 2015) došlo k zvyšovaniu minimálnej mzdy, ktorá sa odvíja od priemernej nominálnej mzdy zamestnanca za určený kalendárny rok, kedy napr. roku 2018 bola minimálna hodinová mzda v najnižšej triede 2,759 EUR, v roku 2024 je to 4,31 EUR. Z uvedeného je zrejmé, že aj odmena za prácu žalobcu plynutím času sa zvyšuje. Pokiaľ súd hodnotí individuálny nárok žalobcu, prihliada aj na okolnosť miesta a času jeho uplatnenia, je tak na mieste priznať vyšší nárok oproti predchádzajúcemu obdobiu. Zvlášť významné v danom prípade je aj to, že napriek stovkám právoplatných rozhodnutí súdov SR žalovaný doposiaľ neprijal žiadne opatrenie na nápravu daného dlhodobého protiprávneho stavu, z čoho možno vyvodiť tiež záver, že doposiaľ miernejšie náhrady nemali žiaden ev. len zanedbateľný vplyv na žalovaného z hľadiska toho, aby primerané odškodnenie zabezpečilo skutočnú ochranu žalobcu. Pokiaľ žalovaný poukázal na rozhodovanie v iných prípadoch nemajetkovej ujmy pri dopravných nehodách, keď bola spôsobená smrť (rozhodnutie z roku 2002) pri trestnom čine, keď bola spôsobená smrť (rozhodnutie z roku 1996), súd uvádza, že tieto prípady vzhľadom na odstup času a odlišné skutkové okolnosti nie je možné porovnať. Výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za smrť blízkej osoby neznamená ocenenie hodnoty ľudského života, pretože tento má nevyčísliteľnú hodnotu, ale jej cieľom je určitá satisfakcia za spôsobený zásah do súkromného a rodinného života poškodeného, v čom sa prejavuje individuálnosť každého prípadu, ktorý súd hodnotí na základe individuálnych okolností každej veci a každej osoby zvlášť. V tu prejednávanej veci nie je dobre možné porovnanie zásahu do práv žalobcu oproti odškodneniu poškodených stratou blízkej osoby, hoci aj v danom prípade z hľadiska zásady rovnocennosti nemožno priznávať nepomerne vyššie náhrady ujmy. Súdu je známa rozhodovacia činnosť ostatných súdov v tejto oblasti, či už z vlastnej činnosti tunajšieho súdu alebo rozhodnutia iných súdov. Súd poukazuje napr. na rozsudok Krajského súdu Nitra sp. zn. 5Co/182/2013 z 24. 09. 2013 – priznané manžel + dve deti: 3 x 10.000,-- Eur (úmrtie pri dopravnej nehode nárazom do auta stojaceho v kolóne na diaľnici), rozhodnutie Krajského súdu Žilina sp. zn. 8Co/264/2013 z 28. 10. 2013 – priznané manželke 20.000,-- Eur, dieťaťu 23.000,-- Eur, rodičom 2x 10.000,-- Eur (smrť chodca na prechode), rozsudok Krajský súd Banská Bystrica sp. zn. 12Co/465/2014 z 30. 07. 2015: priznané manželke a deťom 3x 33.500,-- Eur, rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/18/2016: priznané manželovi a deťom 3x 23.000,-- Eur. Súd uvádza, že žalobcom uplatnená náhrada zjavne nevybočuje ani z rozsahu priznávaných náhrad za smrť spôsobenú pri dopravných nehodách, či náhrad priznávaných obetiam trestných činov. Rovnako žalovaný nepreukázal tvrdenie o posune v právnom posúdení súdov SR obdobných nárokov ako je tu uplatnený nárok, či o zmene posúdenia takto uplatneného postupu vyčíslenia náhrady škody Krajským súdom Banská Bystrica, keď dôvodom žalovaným uvádzaných rozhodnutí boli iné procesné pochybenia prvoinštančného súdu (Okresný súd Lučenec). Nárok vyčíslený žalobcom tak súd považuje za primeraný a korektný. Napokon súd uvádza, že žalovaný sa vo všetkých doposiaľ právoplatne priznaných nárokoch, a to aj spôsobom posúdeným ako v tomto prípade, ani raz nedomáhal preskúmania najvyššími súdnymi autoritami – NS SR, či ÚS SR. Uvedené skôr svedčí o akceptovaní právnych záverov nižších súdov SR, preto súd v tomto konaní nevzhliadol žiaden dôvod na odklon od doposiaľ uplatňovanej súdnej praxe.

20. Žalobca vykonal prepočet hodín určenej služobnej pohotovosti, ktoré mu neboli zarátané do fondu pracovného času v žalovanom období, pričom vychádzal z informácií a podkladov získaných od svojho zamestnávateľa (dochádzkový systém), konkrétne v rozsahu 2060,80 hodín, pričom súd vychádzal

z takto predložených listinných dôkazov. Takto stanovené hodiny žalobca navrhol odškodniť odmenou, ktorá sa inak priznáva za výkon nariadenej pohotovosti podľa § 122 ods. 2 ZoHaZZ, pričom za stanovené obdobie od 1.4.2021 do 29.2.2024 si uplatnil nemajetkovú ujmu v celkovej výške 5.270,42 Eur za odpracované hodiny určenej služobnej pohotovosti v rozsahu 1767,93 hodín, čo za 1 hodinu predstavuje sumu 3,16 Eur. Vychádzajúc tak z určenia výšky nemajetkovej ujmy ako rozdielu náhrady uvedenej v § 122 ods.1 ZoHaZZ (15% alebo 30% peňažnej náhrady z prináležiacej hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku) a peňažnej náhrady uvedenej v § 122 ods. 2 ZoHaZZ (vo výške 50% z prináležiacej hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku) je v prípade odpracovanej služobnej pohotovosti počas pracovných dní možné určiť výšku nemajetkovej ujmy ako súčin počtu odpracovaných hodín služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku a sumy zodpovedajúcej 35% peňažnej náhrady z prináležiacej hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku (50% - 15%) a v prípade odpracovanej služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku v čase pracovného pokoja ako súčin odpracovaných hodín v čase pracovného pokoja a sumy zodpovedajúcej 20% peňažnej náhrady z prináležiacej hodinovej sadzby za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku (50% - 30%).

21. Obdobie apríl 2021 – december 2021:
Fond pracovného času a služobná pohotovosť: Za 9 mesiacov t. j. 275 dní, pri naplánovanej 24 hodinovej službe na každý tretí deň by v tomto období každý hasič mal odpracovať 91,67 zmenových služieb (275 dní : 3 zmeny), čo predstavuje celkovo 2200,08 odpracovaných hodín za uvedené obdobie (91,67 zmenových služieb x 24 hodín). Priemerný počet týždňov za obdobie 9 mesiacov predstavuje 39,29 týždňov (275 dní : 7 dní). Pri počte odpracovaných hodín 2200,08 a priemernom počte týždňov 39,29 v tomto období, tak priemerný týždenný pracovný čas hasiča na pracovisku pri existujúcom spôsobe rozvrhu služobných zmien predstavuje v priemere 55,99 hodín (2200,08 hodín : 39,29 týždňov), čo rozhodne presahuje týždenný pracovný čas určený Smernicou a to priemerne o 7,99 hodín každý týždeň.

V prípade žalobcu za obdobie apríl 2021 až december 2021 predstavuje:

(i) fond pracovného času 1474,10 hodín;
(ii) určená služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 1 ZoHaZZ v rozsahu 434,23 hodín;
(iii) nadčasy 13,48 hodín;

Na uvedené časové obdobie roku 2021 pripadá v priemere 39,29 pracovných týždňov, čo potom v prípade žalobcu znamená, že za uvedený časový úsek roku 2021 dosiahol jeho priemerný týždenný pracovný čas 48,91 hodín (1921,81 hodín : 39,29 týždňov).

V období apríl 2021 až december 2021 podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ odpracoval 406,23 hodín 15%-nej určenej služobnej pohotovosti, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 15% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu a 28 hodín 30%-nej určenej služobnej pohotovosti v čase pracovného pokoja, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 30% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu.

Počet hodín odpracovanej určenej služobnej pohotovosti za mesiac
(§ 92 ods. 1 ZoHaZZ)
Určená pohotovosť spolu (15% a 30%)
Hodinová sadzba
Rozdiel 35%
(medzi odmenou za nariadenú a určenú pohotovosť)
Rozdiel 20% (medzi odmenou za nariadenú a určenú pohotovosť)
Nemajetková ujma za mesiac za 15%-nú určenú pohotovosť
Nemajetková ujma za mesiac za 30%-nú určenú pohotovosť
Nemajetková ujma za mesiac spolu (15%-ná a 30%-ná pohotovosť)

15%
30%
(hodín)
(€)
(€)
(€)
(€)
(€)
(€)
2021
04/2021
35,00
7,00
42,00
7,9939
2,7979
1,5988
97,9253
11,1915
109,1167
05/2021
50,42
7,00
57,42
8,2636
2,8923
1,6527
145,8277
11,5690
157,3968
06/2021
56,00

56,00
8,2636
2,8923
1,6527
161,9666
0,0000
161,9666
07/2021
69,83

69,83
8,2636
2,8923
1,6527
201,9665
0,0000
201,9665
08/2021
27,83

27,83
8,2636
2,8923
1,6527
80,4916

0,0000
80,4916
09/2021
62,15

62,15
8,2636
2,8923
1,6527
179,7540
0,0000
179,7540
10/2021
56,00

56,00
8,2636
2,8923
1,6527
161,9666
0,0000
161,9666
11/2021
21,00
7,00
28,00
8,2636
2,8923
1,6527
60,7375
11,5690
72,3065
12/2021
28,00
7,00
35,00
8,2636
2,8923
1,6527
80,9833
11,5690
92,5523
Spolu
406,23
28,00
434,23
Náhrada za ujmu
1 171,62 €
45,90 €
1 217,52 €

Náhrada škody vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch za rok 2021 (apríl 2021 – december 2021 vrátane) v zmysle vyššie uvedeného predstavuje spolu sumu 1217,52 EUR.

22. Obdobie január 2022 - december 2022:

Fond pracovného času a služobná pohotovosť: Za 12 mesiacov t. j. 365 dní pri naplánovanej 24 hodinovej službe na každý tretí deň by v tomto období každý hasič mal odpracovať 121,67 zmenových

služieb (365 dní : 3 zmeny), čo predstavuje celkovo 2920,08 odpracovaných hodín za uvedené obdobie (121,67 zmenových služieb x 24 hodín). Priemerný počet týždňov za obdobie 12 mesiacov predstavuje 52,14 týždňov (365 dní : 7 dní). Pri počte odpracovaných hodín 2920,08 a priemernom počte týždňov 52,14 v tomto období, tak priemerný týždenný pracovný čas hasiča na pracovisku pri existujúcom spôsobe rozvrhu služobných zmien predstavuje v priemere 56 hodín (2920,08 hodín : 52,14 týždňov), čo rozhodne presahuje týždenný pracovný čas určený Smernicou priemerne o 8 hodín každý týždeň.

V prípade žalobcu za obdobie január 2022 až december 2022 predstavuje:

(i) fond pracovného času 1978 hodín;
(ii) určená služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 1 ZoHaZZ v rozsahu 550,36 hodín;
(iii) nadčasy 12,23 hodín.

Na uvedené časové obdobie roku 2022 pripadá v priemere 52,14 pracovných týždňov, čo potom v prípade žalobcu znamená, že za uvedený časový úsek roku 2022 dosiahol jeho priemerný týždenný pracovný čas 48,73 hodín (2540,59 hodín : 52,14 týždňov).

V období január 2022 až december 2022 podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ odpracoval 510,36 hodín 15%-nej určenej služobnej pohotovosti, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 15% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu a 40 hodín 30%-nej určenej služobnej pohotovosti v čase pracovného pokoja, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 30% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu.

Počet hodín odpracovanej určenej služobnej pohotovosti za mesiac (§ 92 ods. 1 ZoHaZZ)	Určená pohotovosť spolu (15% a 30%)	Hodinová sadzba	Rozdiel 35% (medzi odmenou za nariadenú a určenú pohotovosť)	Rozdiel 20% (medzi odmenou za nariadenú a určenú pohotovosť)	Nemajetková ujma za mesiac za 15%-nú určenú pohotovosť	Nemajetková ujma za mesiac za 30%-nú určenú pohotovosť	Nemajetková ujma za mesiac spolu (15%-ná a 30%-ná pohotovosť)
15%	30%	(hodín)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)
2022	1/2022	56,00	8,00	64,00	8,2636	2,8923	1,6527	161,9666	13,2218

175,1883
2/2022
48,00

48,00
8,2636
2,8923
1,6527
138,8285
0,0000
138,8285
3/2022
61,83

61,83
8,2636
2,8923
1,6527
178,8284
0,0000
178,8284
4/2022
39,83
8,00
47,83
8,2636
2,8923
1,6527
115,1987
13,2218
128,4205
5/2022
44,37

44,37
8,2636
2,8923
1,6527
128,3296
0,0000
128,3296
6/2022
24,00

24,00
8,2636
2,8923
1,6527
69,4142
0,0000
69,4142
7/2022
32,00
8,00
40,00
8,4576
2,9602
1,6915

94,7251
13,5322
108,2573
8/2022
54,18

54,18
8,4576
2,9602
1,6915
160,3815
0,0000
160,3815
9/2022
14,32

14,32
8,4576
2,9602
1,6915
42,3895
0,0000
42,3895
10/2022
56,00

56,00
8,4576
2,9602
1,6915
165,7690
0,0000
165,7690
11/2022
47,83
8,00
55,83
8,4576
2,9602
1,6915
141,5845
13,5322
155,1166
12/2022
32,00
8,00
40,00
8,4576
2,9602
1,6915
94,7251
13,5322
108,2573
Spolu
510,36
40,00
550,36
Náhrada za ujmu

1 492,14 €
67,04 €
1 559,18 €

Náhrada škody vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch za rok 2022 (január 2022 – december 2022 vrátane) v zmysle vyššie uvedeného predstavuje spolu sumu 1559,18 EUR.

23. Obdobie január 2023 - december 2023:

Fond pracovného času a služobná pohotovosť: Za 12 mesiacov t. j. 365 dní pri naplánovanej 24 hodinovej službe na každý tretí deň by v tomto období každý hasič mal odpracovať 121,67 zmenových služieb (365 dní : 3 zmeny), čo predstavuje celkovo 2920,08 odpracovaných hodín za uvedené obdobie (121,67 zmenových služieb x 24 hodín). Priemerný počet týždňov za obdobie 12 mesiacov predstavuje 52,14 týždňov (365 dní : 7 dní). Pri počte odpracovaných hodín 2920,08 a priemernom počte týždňov 52,14 v tomto období, tak priemerný týždenný pracovný čas hasiča na pracovisku pri existujúcom spôsobe rozvrhu služobných zmien predstavuje v priemere 56 hodín (2920,08 hodín : 52,14 týždňov), čo rozhodne presahuje týždenný pracovný čas určený Smernicou priemerne o 8 hodín každý týždeň.

V prípade žalobcu za obdobie január 2023 až december 2023 vrátane predstavuje:

(i) fond pracovného času predstavuje 2000,25 hodín;
(ii) určená služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 1 ZoHaZZ v rozsahu 680,82 hodín;
(iii) nadčasy 9,56 hodín.

Na uvedené časové obdobie roku 2023 pripadá v priemere 52,14 pracovných týždňov, čo potom v prípade žalobcu znamená, že za uvedený časový úsek roku 2023 dosiahol môj priemerný týždenný pracovný čas 51,60 hodín (2690,63 hodín : 52,14 týždňov).

V období január 2023 až december 2023 vrátane podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ odpracoval 664,82 hodín 15%-nej určenej služobnej pohotovosti, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 15% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu a 16 hodín 30%-nej určenej služobnej pohotovosti v čase služobného pokoja, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 30% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu.

Počet hodín odpracovanej určenej služobnej pohotovosti za mesiac
(§ 92 ods. 1 ZoHaZZ)
Určená pohotovosť spolu
(15% a 30%)
Hodinová sadzba
Rozdiel 35%
(medzi odmenou za nariadenú a určenú pohotovosť)
Rozdiel 20%
(medzi odmenou za nariadenú a určenú pohotovosť)
Nemajetková ujma za mesiac za 15%-nú určenú pohotovosť
Nemajetková ujma za mesiac za 30%-nú určenú pohotovosť
Nemajetková ujma za mesiac spolu (15%-ná a 30%-ná pohotovosť)

15%
30%
(hodín)
(€)
(€)
(€)
(€)
(€)
(€)
2023

1/2023
56,00

56,00
8,9697
3,1394
1,7939
175,8061
0,0000
175,8061
2/2023
48,00

48,00
8,6727
3,0354
1,7345
145,7014
0,0000
145,7014
3/2023
68,67

68,67
8,9697
3,1394
1,7939
215,5823
0,0000
215,5823
4/2023
48,00

48,00
8,9697
3,1394
1,7939
150,6910
0,0000
150,6910
5/2023
72,00

72,00
8,9697
3,1394
1,7939
226,0364
0,0000
226,0364
6/2023
61,72

61,72
8,9697
3,1394
1,7939
193,7635

0,0000
193,7635
7/2023
63,85
8,00
71,85
8,9697
3,1394
1,7939
200,4504
14,3515
214,8019
8/2023
70,58

70,58
8,9697
3,1394
1,7939
221,5785
0,0000
221,5785
9/2023
48,00
8,00
56,00
9,6848
3,3897
1,9370
162,7046
15,4957
178,2003
10/2023
64,00

64,00
9,6848
3,3897
1,9370
216,9395
0,0000
216,9395
11/2023
32,00

32,00
9,6848
3,3897
1,9370
108,4698
0,0000
108,4698
12/2023
32,00

32,00
9,6848
3,3897

1,9370
108,4698
0,0000
108,4698
Spolu
664,82
16,00
680,82
Náhrada za ujmu
2 126,19 €
29,85 €
2 156,04 €

Náhrada škody vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch za rok 2023 (január 2023 – december 2023 vrátane) v zmysle vyššie uvedeného predstavuje spolu sumu 2156,04 EUR.

24. Obdobie január 2024 až február 2024 vrátane:

Fond pracovného času a služobná pohotovosť: Za 2 mesiace t. j. 60 dní (rok 2024 je priestupným rokom) pri naplánovanej 24 hodinovej službe na každý tretí deň by v tomto období každý hasič mal odpracovať 20 zmenových služieb (60 dní : 3 zmeny), čo predstavuje celkovo 480 odpracovaných hodín za uvedené obdobie (60 zmenových služieb x 24 hodín). Priemerný počet týždňov za obdobie 2 mesiacov predstavuje 8,57 týždňov (60 dní : 7 dní). Pri počte odpracovaných hodín 480 a priemernom počte týždňov 8,57 v tomto období, tak priemerný týždenný pracovný čas hasiča na pracovisku pri existujúcom spôsobe rozvrhu služobných zmien predstavuje v priemere 56 hodín (480 hodín : 8,57 týždňov), čo rozhodne presahuje týždenný pracovný čas určený Smernicou priemerne o 8 hodín každý týždeň.

V prípade žalobcu za obdobie január 2024 až február 2024 vrátane (t. j. od 01.01.2024 do 29.02.2024) predstavuje:

(i) fond pracovného času predstavuje 327,50 hodín;
(ii) určená služobná pohotovosť v zmysle § 92 ods. 1 ZoHaZZ v rozsahu 102,52 hodín;
(iii) nadčasy 1,49 hodín.

Na uvedené časové obdobie roku 2024 pripadá v priemere 8,57 pracovných týždňov, čo potom v prípade žalobcu znamená, že za uvedený časový úsek roku 2024 dosiahol môj priemerný týždenný pracovný čas 50,34 hodín (431,51 hodín : 8,57 týždňov).

V období január 2024 až február 2024 vrátane podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ odpracoval 94,52 hodín 15%-nej určenej služobnej pohotovosti, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 15% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu a 8 hodín 30%-nej určenej služobnej pohotovosti v čase služobného pokoja, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 30% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu.

Počet hodín odpracovanej určenej služobnej pohotovosti za mesiac
(§ 92 ods. 1 ZoHaZZ)
Určená pohotovosť spolu
(15% a 30%)
Hodinová sadzba
Rozdiel 35%
(medzi odmenou za nariadenú a určenú pohotovosť)
Rozdiel 20%
(medzi odmenou za nariadenú a určenú pohotovosť)
Nemajetková ujma za mesiac za 15%-nú určenú pohotovosť
Nemajetková ujma za mesiac za 30%-nú určenú pohotovosť
Nemajetková ujma za mesiac spolu (15%-ná a 30%-ná pohotovosť)

15%
30%
(hodín)
(€)
(€)
(€)
(€)
(€)
(€)
2024
1/2024
70,52
8,00
78,52
9,7364
3,4077
1,9473
240,3138
15,5782
255,8921
2/2024
24,00

24,00
9,7364
3,4077
1,9473
81,7858
0,0000
81,7858
Spolu
94,52
8,00
102,52
Náhrada za ujmu
322,10 €
15,58 €
337,68 €

Náhrada škody vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch za obdobie január 2024 až február 2024 vrátane v zmysle vyššie uvedeného predstavuje spolu sumu 337,68 EUR.

Celková výška náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch, za žalované obdobie apríl 2021 až február 2024 vrátane (t. j. od 01.04.2021 do 29.02.2024), teda pri odpracovaných hodinách určenej služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ v rozsahu 1767,93 hodín predstavuje súhrnne sumu vo výške 5270,42 EUR, ktorej zaplatenia sa touto žalobou domáham.

25. Na základe vykonaného dokazovania a po zhodnotení skutkového a právneho stavu súd dospel k jednoznačnému záveru, že nárok žalobcu na náhradu škody titulom porušenia komunitárneho práva neprevzatím resp. nesprávnym prevzatím Smernice do vnútroštátneho práva v oblasti právnej úpravy služobného pomeru príslušníkov HaZZ, konkrétne do zákona o HaZZ, je v celom rozsahu daný čo do dôvodu a výšky. Súd ho považuje za riadne preukázaný a preto žalobe žalobcu v celom rozsahu vyhovel a rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia, pričom žalovaný nepožadoval predĺženie v predmetnom prípade paričnej lehoty na 30 dní. Žalobca s tým nesúhlasil.
Súd rozhodol v súlade s § 232 ods. 3 Civilného sporového poriadku, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi istinu 5.270,42 Eur do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia.

26. Podľa § 255 ods.1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

27. O trovách konania rozhodoval súd podľa § 255 ods.1 CSP a žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobcovi, ktorý bol v konaní plne úspešný, trovy konania v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy. O výške náhrady trov konania bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods.2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Banskej Bystrici, a to písomne v potrebnom počte vyhotovení.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 127 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 363, § 364 CSP).

Podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva. Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil (§ 125 CSP).

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP).

Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné (§ 358 CSP).

Pokiaľ zákon pre podanie určitého druhu nevyžaduje ďalšie náležitosti, musí byť z podania zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje, a musí byť vyhotovené v písomnej forme, podpísané a v prípade doručenia podania do prebiehajúceho konania s uvedením spisovej značky (§ 127 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP).

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

a/ sa týkajú procesných podmienok,

b/ sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,

c/ má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo

d/ ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie (§ 366 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (Zákon č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti - Exekučný poriadok a o zmene a doplnení ďalších zákonov, v znení neskorších predpisov).